

Iskra

10

Avtomatsko vodenje prometa v Ljubljani

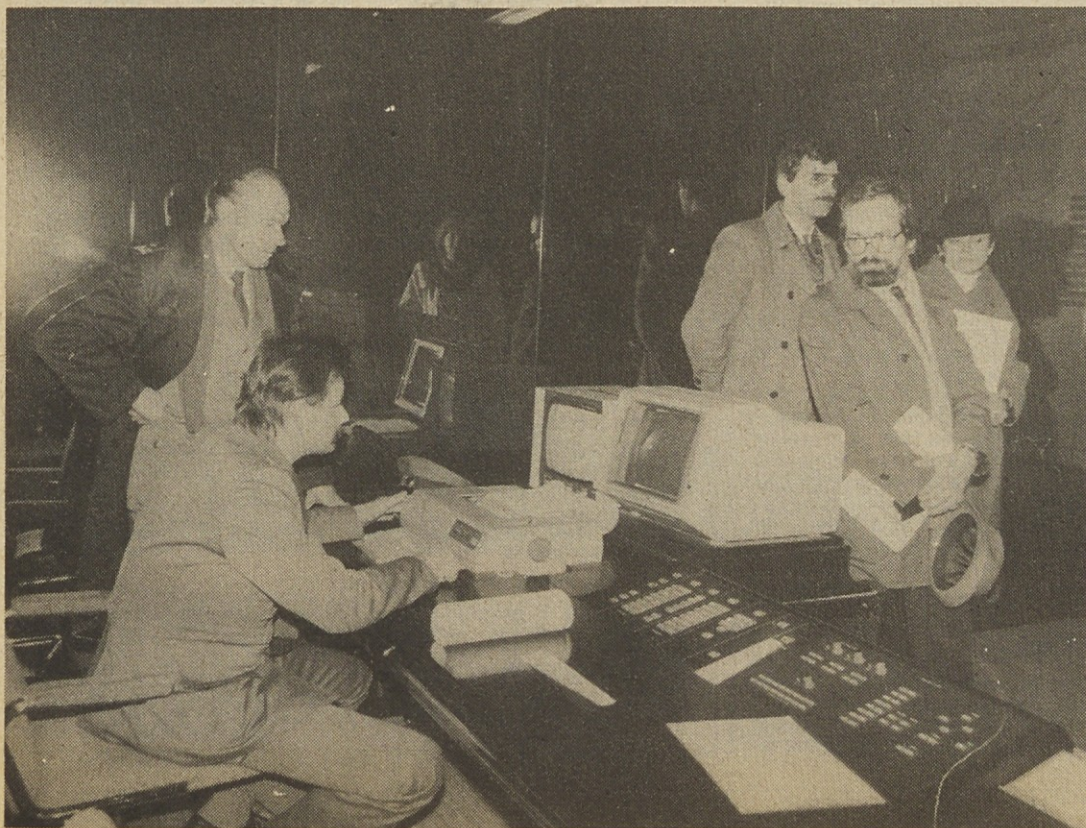
S predstavitvijo sistema za avtomatsko vodenje prometa v Ljubljani, ki so ga v sredo, 4. marca pripravili strokovni delavci delovne organizacije Avtomatika kot nosilke projekta, vključno s sodelavci, strokovnjaki Mestnega komiteja za komunalno gospodarstvo, promet in zveze, FAGG — Prometnega inštituta in KPL-TOZD Javna razsvetljava za člane Izvršnega sveta skupščine mesta Ljubljane, se praktično zaključuje obširna naloga, ki pomeni hkrati tudi prvo večjo referenco avtomatiziranega sistema za avtomatizacijo cestnega prometa (mestni promet).

Izvajanje celotnega, izredno zahtevnega projekta, je potekalo v dveh fazah. Prva je zajemala opremljanje križišč z mikroračunalniškimi napravami za krmiljenje semaforških daljavcev (s pričetkom v 1978. letu). V drugo, ki se je pričela s 1983. letom pa sta bila vključena projektiranje in gradnja centra za avtomatsko vodenje prometa, na katerega je trenutno priključenih 7 posameznih con, ali 59 križišč s 102 detektorjema.

Seveda pa dograditev centra, ki se nahaja v prostorih Mestne prometne milice, ne pomeni zaključka del v procesu izgradnje sistema za avtomatsko vodenje prometa. Sodobna modularna zasnova sistema namreč omogoča njegovo nadaljnjo razširitev, le-ta pa bo glede na naraščajoč promet in obstoječe cestno omrežje, ki ne dovoljuje nadaljnega širjenja, oz. večjih rekonstrukcij, več kot potrebno, če bomo tudi v bodoče hoteli zagotoviti tekoč in nadzorovan promet.

Tako bodo postopno na center priključene skoraj vse križiščne naprave v mestu, s čimer bo praktično tudi izvedljivo posebno vodenje v primeru prioritarnih voženj (gasilci, prva pomoč). Pravtako bo vplejano krmiljenje obvestilnih panojev na kritičnih mestih ter nadzor in obveščanje o pakrižiščih tako, da bo omogočena prioriteta za javni potniški promet.

Š. D.

Spodkopana rentabilnost izvoza

Podobno kot drugod v Iskri, tudi v Iskri Commerce ugotavljajo, da je lansko leto minilo v znamenju poglobljanja vseh protislovij ekonomskega razvoja. Zlasti je nazadoval ne samo v Iskri, pač pa v vsej Sloveniji — izvoz, predvsem tisti na konvertibilno tržišče. Odgovor za to je treba skoraj izključno iskati v spodkopani rentabilnosti izvoza, ki prinaša čedalje manj dohodka, še zlasti, če ga primerjamo z dohodkom z domačega tržišča, kjer je navijanje cen postalo že vsakodnevna praksa.

Zato se bomo tudi v tem pregledu poslovanja Iskre Commerce v minulem letu izogibali tržnih primerjav v lanskem in predlanskem letu in bomo pri trženju v Jugoslaviji primerjali le rezultate s planskimi zadolžitvami. Drugače pa je seveda pri izvozu, kjer so letne primerjave realen in zgovoren pokazatelj naše uspešnosti oz. neuspešnosti.

Po posameznih tržnih področjih je Iskra Commerce lani takole tržila:

Tržno področje Jugoslavija

Preko maloprodaje in regionalnih skladišč je Iskra Commerce prodala lani na jugoslovanskem tržišču za skoraj 32 milijard dinarjev Iskrinih izdelkov. Plan je bil nekoliko manjši, v IC pa poudarjajo, da bi zaradi konjunkturalne lahke prodali celo za desetino več. Dodajajo, da je bilo dovolj Iskrinih izdelkov za tako imenovano prvo vgradnjo, tako da je lahko IC pokrila vse potrebe industrije. Na področju investicijske prodaje je Iskra Commerce uspešno kljub zmanjšanim sredstvom, namenjenim za investicijska vlaganja, povečati Iskrin tržni delež na domačem tržišču.

Tržno področje razviti zahod

V zahodno Evropo ter v ZDA in Kanado je Iskra lani izvozila za 81,8 milijonov dolarjev blaga. Primerjalne številke z letom poprej nikakor niso spodbudne: letni plan je bil uresničen le 88-odstotno, realizacija iz leta 1985 pa je bila prekoračena za 5%.

V tem tržnem področju, ki je, lahko bi rekli, kar najrealnejši pokazatelj Iskrine uspešnosti, poudarjajo, da je bil lanski izvoz v ta del sveta pod močnim vplivom dohodkovne nezanimivosti zaradi nerealnega tečaja dinarja in pomanjkanja izvoznih spodbud, kot tudi zaradi tehnološkega zaostajanja Iskrinih izdelkov.

Tržno področje DVR

Še najbolj kritično je bilo v minulem letu Iskrino trženje z deželami v razvoju. Letni plan je predvideval izvoz v višini skoraj 74 milijonov dolarjev. V primerjavi z letom 1985, ko smo tja izvozili za skoraj 60 milijonov dolarjev, bi bilo tolikšno povečanje povsem normalno, zdaj pa ugotavljamo, da lani Iskra še predlanskega izvoza ni dosegla: znašal je le slabih 53,5 milijonov dolarjev. Letni plan je bil torej realiziran samo 72-odstotno, v primerjavi z letom 1985 pa se je izvoz v te dežele zmanjšal za desetino.

Tržno področje SEV

V vzhodno Evropo naj bi Iskra lani izvozila za nekaj nad 101 milijon dolarjev, realizacija pa je bila za skoraj natanko milijon nižja. Ob tem velja še zapisati, da je bil Iskrin izvoz v dežele, članice SEV predlanskim precej večji, saj je znašal več kot 108 milijonov dolarjev.

V tem tržnem področju Iskre Commerce poudarjajo, da predstavlja pri realizaciji zastavljenih nalog veliko oviro nepovezanost Iskrinega izvoza z uvozom. Partnerji v SEV vse bolj pogojujejo nakupe s protidobavami, nenehno pa zaostrojujejo tudi vprašanje cen in kakovosti naših izdelkov.

Nabavna dejavnost

Z lanskega leta uspešno reorganizacijo Iskre Commerce so obe nabavni dejavnosti — domačo nabavo in uvoz združili pod eno streho.

Lani je Iskra uvozila za 151 milijonov dolarjev, kar je za 8% več kot je načrtovala in za 6% več kot leto poprej. Medtem pa je domača nabava realizirala le 80% planiranih nalog, nabavno število iz leta 1985 pa je prekoračila skoraj za polovico. V zvezi s tema številkami v Nabavni dejavnosti poudarjajo, da letni plan domače nabave ni predvidel zmanjšanja naročil proizvodnih organizacij zaradi nadomeščanja domačih materialov z uvoznimi v črni in barvni metalurgiji, prav tako pa tudi niso predvideli, da bodo cene osnovnim surovinam rasle počasneje kot inflacija. Morda nekaj zanimivih podatkov: izdelki črne metalurgije so se lani podražili za 37 do 45%, baker za 55%, cink za 7%, srebro za 30%, zlitine iz aluminija za 57%, čisti aluminij pa za skoraj 100%.

Dejavnost zastopanja tujih firm

Ta dejavnost v Iskri Commerce se je lani še aktivneje vključila v Iskrine tržne strategije in akcije. Uspešno sodelovanje z Iskrinimi delovnimi organizacijami na eni strani in s tujimi principlali na drugi, je Zastopstvom omogočilo, da so lani dosegli realizacijo v višini skoraj 750 milijonov di-

narjev, to pa je za skoraj dvakrat več kot leta 1985. Ob tem poudarjajo, da so imeli lani zaradi devizne nelikvidnosti bank velike težave pri nabavi rezervnih delov in pri konsignacijski prodaji, saj bi sicer dosegli še boljše rezultate. Kljub temu pa zaradi intenzivnih tržnih aktivnosti in ustreznih organizacijskih sprememb dosežene rezultate sorazmerno ugodno ocenjujejo.

Dejavnost marketinških raziskav in komuniciranja

Program, ki je financiran iz združenih sredstev, je Marketing lani realiziral v skladu s sprejetim planom, vseskozi pa je ugotavljal, da so potrebe Iskrinih delovnih organizacij znatno večje kot pa razpoložljiva združena sredstva.

V dejavnosti Raziskave trga so lani izdelali dvajset raziskovalnih nalog, zunaj pa so jih kupili še nadaljnjih trinajst. V dejavnosti Institucionalna propaganda zaskrbnjeno ugotavljajo, da se zaradi inflacije in sistema združevanja sredstev v Iskri realna sredstva že nekaj let zmanjšujejo, Iskra pa se zato v javnih medijih vse manj pojavlja. Delavci sejemске dejavnosti v Marketingu so lani realizirali dvanajst sejmov v Jugoslaviji in dvajset v tujini. Pripravili so tudi nekaj priložnostnih razstav ter uredili nekaj Iskrinih predstavništev doma in v tujini. V dejavnosti, ki skrbi za celostno podobo, so izdelali prvi zvezek »Navodila za označevanje izdelkov«.

Marketing je lani uspešno izvajal tudi programe, ki se v celoti financirajo iz tako imenovane svobodne menjave, torej v obliki kupno-prodajnega odnosa. Obseg teh dejavnosti se vsako leto povečuje.

Dejavnost obmejnega gospodarstva

Na osnovi goroškega in tržaškega sporazuma je Iskra preko dejavnosti obmejnega gospodarskega sodelovanja v Iskri Commerce lani dosegla menjavo v višini skoraj 10 milijard lir, točneje 9,4 milijarde lir. Posebno uspešen je bil december, ko je samo izvoz znašal kar 740 milijonov lir.

Lado Drobež

Iskra — SOZD elektrokovinske industrije, n.sol.o., Izobraževalni center Iskre

61001 Ljubljana, Trg revolucije 3

V okviru izobraževanja za izpopolnjevanje strokovne izobrazbe in usposabljanja delavcev v RR dejavnosti razpisujemo:

5. raziskovalno-razvojno šolo v Iskri

v času od 5. 5. do 22. 5. 1987 v Šofji Loki

Izobraževalni program je namenjen vodjem raziskovalno-razvojnih enot v Iskri in vodjem projektov in projektnih skupin.

Vsebina: Program tvorijo izbrana poglavja iz naslednjih tematskih področij:

1. vodenje inovacijskih procesov
2. informatika v raziskovalno-razvojnem procesu
3. vodenje, komuniciranje in delo z ljudmi.

Program vsebuje posebna interdisciplinarna znanja, ki so močno naravnana na aktualna vprašanja novih zahtev sodobnega raziskovalno-razvojnega dela s končnim poudarkom na Iskrini problematiki.

Organizacija: Skupne oblike andragoškega dela bodo organizirane celodnevno 5 dni v tednu. Obiskovanje šole bo redna delovna obveznost. Udeleženci, ki bodo vse obveznosti iz programa uspešno opravili, bodo prejeli spričevalo o uspešno končanem šolanju in bodo imeli prednost pri razporejanju na odgovornejša dela in naloge v raziskovalno-razvojni dejavnosti Iskre.

Nosilec programa: SOZD Iskra, Področje za raziskovalno dejavnost, Ljubljana.

Vodja programa: dr. Jože Vugrinec

Čas in kraj: S programom strokovnega izpopolnjevanja bomo pričeli dne 5. 5. 1987 ob 9. v Hotelu Transturist v Škofji Loki.

Prijave: Izpolnjene prijavnice pošljite najkasneje do 17. 4. 1987 na naslov Iskra DSSS Izobraževalni center, Ljubljana, Trg revolucije 3/E-11. Informacije lahko dobite po telefonu: 061 222 212.

Sklepi izredne seje delavskega sveta SOZD Iskra, 25. 2. 1987

51) Glede na to, da poteka v SOZD Iskra postopek priprav za spremembe samoupravnih splošnih aktov SOZD Iskra, oz. Samoupravnega sporazuma o združevanju, je DS na predlog delegacije DO Iskra Delta umaknil z dnevnega reda 4. točko, t. j. pobudo njihovega DS o predlogu sklepa za opravljanje poslov ZT dejavnosti, ker bo le-ta obravnavana, oz. usklajevana v okviru teh priprav.

52) Na osnovi podane obrazložitve predsednika volilne komisije SOZD Jožeta Čebele ter predloženega gradiva sprejme DS soglasno naslednji sklep:

DS sprejme Poročilo volilne komisije SOZD o izidu dopolnilnih volitev delegatov v delavski svet SOZD in odbor za samoupravni nadzor SOZD Iskra v novih DO — pravnih naslednicah DO Široka potrošnja in potrdi mandate 11 izvoljenim delegatom DS SOZD.

53) Na osnovi podanega predloga predsednika KOS SOZD Avguština Čiuhe in glede na to, da je potekel mandat delegatom DO Široka potrošnja ter, da so bili izvoljeni novi delegati iz DO pravnih naslednic te DO, sprejme DS soglasno naslednji sklep:

DS znova izvoli za predsednika DS SOZD Igorja Grudna iz DO Rotomatika.

54) Na osnovi podane obrazložitve direktorja Iskra banke Fabia Škopaca, predloga odbora za samoupravno usklajevanje Letnega programa SOZD za leto 1987 in odbora za finance ter pripombe delegacije DO Elektrozeve in Elektrooptika in predloženega gradiva sprejme DS v soglasju s podanimi stališči delegacij naslednji sklep:

S ciljem pokrivanja izgub do oddaje ZR za leto 1986 predlaga DS, da se obveznost združevanja v sklad skupnih rezerv v letu 1987 poveča od prvotno planiranih 650 mio din na 975 mio din s tem, da DO, ki želijo ta sredstva črpati, predhodno koristijo vsa svoja prosta rezervna sredstva.

Veljavnost sklepa je pogojena s pridobitvijo pozitivnega soglasja delegacije DO Elektrooptika, o katerem bo odločal zbor delavcev DO dne 26. 2. 1987.

55) Na osnovi podane obrazložitve direktorja Iskra banke Fabia Škopaca, predloga odbora za finance ter predloga delegacije DO Telematika in Rotomatika in predloženega gradiva sprejme DS v soglasju s podanimi stališči delegacij soglasno naslednje sklepe:

1. DS dodeli kratkoročni sanacijski kredit za pokrivanje izgub iz rezervnega sklada SOZD Iskra v skupni višini 1.057 mio din naslednjim DO, oz. TOZD: Kibernetika — Števci, Mikroelektronika, Elementi — Keramika in Upori ter Avtoelektrika — Vžigalne tuljave.

2. DS pooblasti Iskra banko, da opravi razdelitev teh sredstev po TOZD in DO glede na stanje primanjkljajev na dan 27. 2. 1987 s tem, da se prednostno pokrije primanjkljaj DO Mikroelektronike. O razdelitvi sredstev poroča Iskra banka na naslednji seji DS.

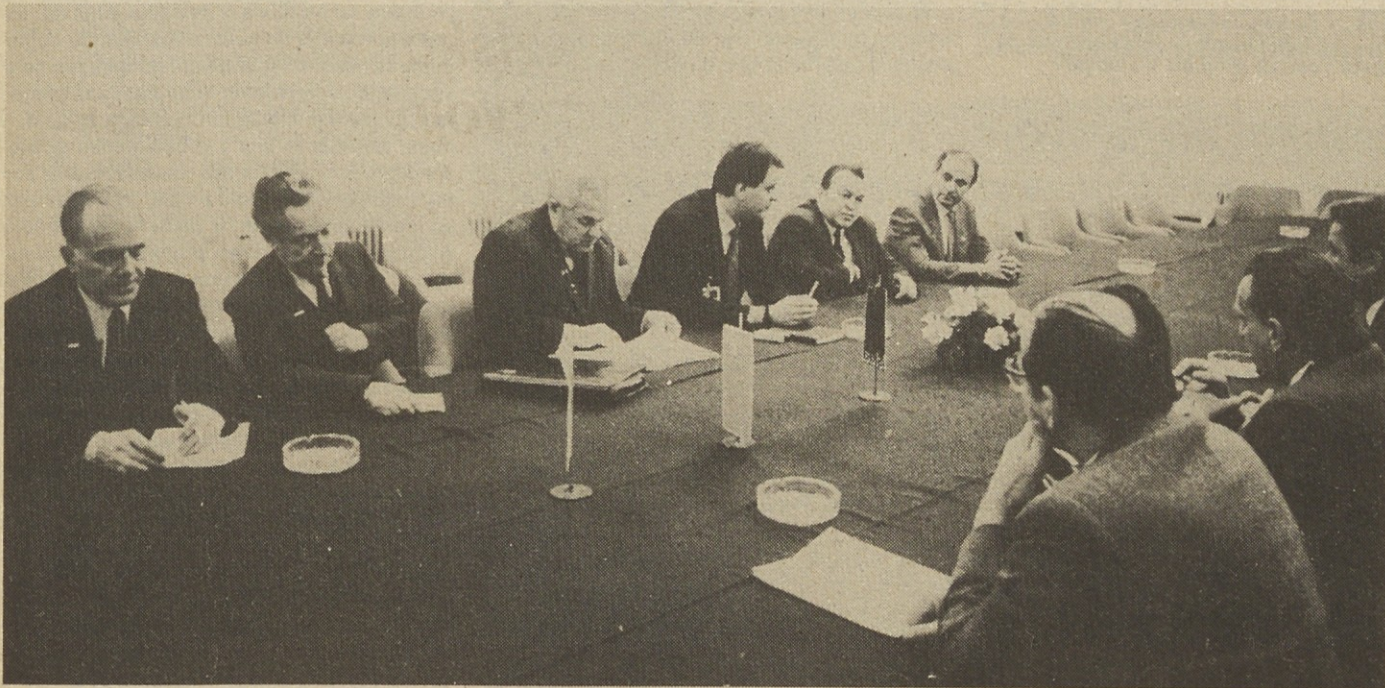
3. Prejemniki sanacijskih kreditov morajo do 30. 4. 1987 pripraviti sanacijske programe in jih predložiti v obravnavo in sprejem DS.

4. Zaradi razlike v dinamiki prilivov in odlivov v rezervni sklad SOZD Iskra, ki nastanejo z navedenim pokrivanjem izgub zadolži DS Iskra banko, da na osnovi depozitov članic SOZD Iskra zagotovi kreditiranje rezervnega sklada SOZD Iskra.

5. DS naroča, da se v skladu z že sprejetimi sklepi (št. 12 in 36) takoj pristopi k razreševanju problematike DO Mikroelektronika, oz. pripravi predloga za dolgoročno sistemsko rešitev položaja te DO.

Predsednik DS SOZD
Igor Gruden

Nikolaj Komarov obiskal Iskro

V začetku meseca marca se je v Sloveniji mudil namestnik ministra za zunanjo trgovino Sovjetske zveze Nikolaj Komarov. Skupaj s sodelavci je obiskal tudi Iskro na Laborah, kjer se je zadržal v krajšem razgovoru z vodilnimi delavci Iskre Telematike in Iskre Delte ter si ogledal proizvodnjo telekomunikacij in računalništva.

V nadaljevanju obiska se je sovjetska delegacija odpeljala v

Ljubljano in se sestala s predsednikom izvršnega sveta skupščine SR Slovenije Dušanom Šinigojem. Tudi tu je beseda tekla o gospodarskem sodelovanju med obema državama, pri čemer je veljala še posebna pozornost uspešnemu razvoju odnosov med Slovenijo in Belorusijo. (K. M. — foto: D. Dubokovič)

Nadzor in upravljanje iz pro metnega centra v Ljubljani

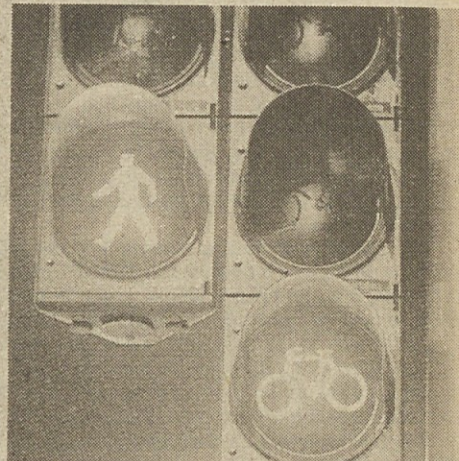
Kot smo vas že z uvodnikom današnje številke glasila seznanili, je delovna organizacija Iskra Avtomatika s predstavitvijo sistema za avtomatsko vodenje prometa v Ljubljani, praktično zaključila z deli na obširnem in zahtevnem programu.

Zakaj obširnem in zahtevnem? Verjetno je bil v zadnjih letih to eden redkih projektov, katerega realizacijo je javnost vseskozi spremljala, nekajkrat celo z nekoliko pretirano mero kritičnosti in nepotrpežljivosti. Delno razumljivo, saj z njegovo vpeljavo v mestni prometni režim posegamo v dnevno migracijo prebivalstva našega glavnega mesta in neposredne okolice.

Delovanje in pomen prometnega centra — o tem nekaj več Neda Popič — vodja projekta za avtomatsko vodenje prometa v Ljubljani

Večina nas se namreč vsako jutro vozi skozi, ali po Ljubljani na delo in ob t. im. popoldanskih konicah z dela. Pa smo se kdaj vprašali kako vozimo? Naše misli so usmerjene na naloge, ki jih bo potrebno v tem dnevu opraviti, preostali del koncentracije pa je namenjen nekaj avtomobilom pred nami in nekaj za nami in seveda tisti presneti rdeči luči na semaforju, morda še kakšni pripombi na »cveteče« ceste in to je vse. Pa vendar to ni vse. Optimalen pretok in varnost prometa niso samo semaforne naprave in samo optimalen program, ki ga posre-

Glavni direktor Avtomatike Rudi Pirc: predstavitev delovne organizacije in njeni načrti v bodoče

duje center. Odvisen je tudi od naše vožnje — kako jo prilagajamo razmeram v prometu, na stanje in vrsto cestišča, na čas, ki ga porabimo

pri štartu, ko se znova prižge zelena luč itd., skratka odvisen je od kulture voznika. Če pogledamo še nekoliko širše pa z ureditvijo prometa, kot enega izmed bistvenih pogojev za uspešen razvoj vsakega mesta in prijetnega življenja v njem, posegamo tudi v problematiko gospodarske in ekološke narave (onesnaževanje zraka, zmanjševanje nivoja hrupa, itd.). Prav zato so morali strokovnjaki iz delovne organizacije Avtomatika, če so hoteli projekt izpeljati celovito in v vsej kompleksnosti, tesno sodelovati tudi z drugimi ustreznimi institucijami, kot je Mestni komite za komunalno gospodarstvo, promet in zveze, pritegniti k sodelovanju Prometno-tehniški inštitut (Fakulteta za geodezijo in gradbeništvo), s katero ima Avtomatika podpisan samoupravni sporazum o dolgoročnem sodelovanju in sodelovati s TOZD Javna razsvetljava in drugimi. Kajti šele na podlagi rezultatov predhodno opravljenih študij o našem cestnem omrežju (vključno s križišči), oz. možnostih za njihovo razširitev, ali adaptacijo, analiz gostote prometa ob različnih časovnih konicah, možnostih zmanjševanja porabe goriva, zmanjševanja hrupa in onesnaževanja okolja in drugo, smo lahko začeli z izdelavo optimalnih programov, oz. izgradnjo samega centra.

AVP center danes opravlja naslednje projektirane funkcije:

— sprejem statusnih in prometnih podatkov s posameznih semaforiziranih križišč,

Demonstracija delovanja centra — Trdinova 10

- obdelava sprejetih podatkov,
- prikaz sprejetih podatkov kot nadzor delovanja sistema,
- avtomatsko upravljanje sistema na osnovi sprejetih podatkov,
- arhiviranje podatkov,
- TV nadzor prometno najpomembnejših križišč v mestu,
- ročno posredovanje iz centra v izjemnih primerih.

Vsi podatki o delovanju križiščnih naprav in podatki o štetju se beležijo in hranijo na disku in na gibkih diskih.

Oprema centra vsebuje

procesni računalniški del za komunikacije s terenom in posredovanje informacij na sinoptično ploščo, funkcijsko tastaturo in pisalnik, računalnik z dvema terminaloma za obdelavo podatkov in izpisovanje in risanje protokolov, sinoptično ploščo za prikazovanje tekočega stanja na terenu, funkcijsko tastaturo za ročno krmiljenje, sistem za telefonsko zvezo s križišči in TV sistem z monitorji in daljinskimi krmiljenjem kamer.

Sedem prometnih con

omenjene funkcije in oprema torej omogočajo nadzor nad t. im. sedmimi prometnimi conami (skupno 59 križišč in 102 detektorja). Te cone, ki so določene po kriteriju vodenja prometa, so naslednje:

Cona 1 (Z 1) — zgornja Celovška zajema vsa križišča od Đakovičeve ceste (pri Slovenijaavtu) vzdolž Celovške do Kosmačeve ter križišči Šišenska — Vodnikova in Šišenska — Podutiška.

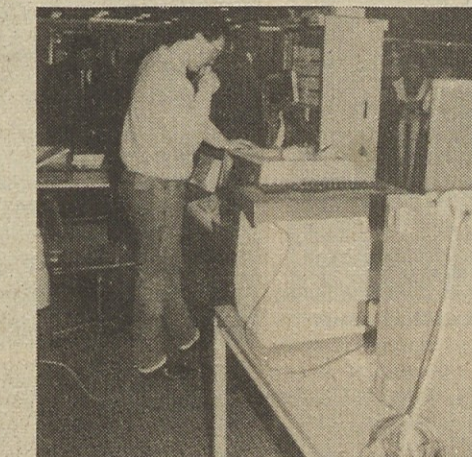
Cona 2 (Z 2) — spodnja Celovška zajema križišča od križišča Šubičeva — Cesta VII korpusa, Delavski dom ter križišča na Celovski do Drenikove ter dve križišči na Drenikovi.

Cona 3 (Z 3) — Dolenjska, zajema križišča od trga MDB vzdolž Aškrcjeve, Cojzove, Karlovske do križišča Dolenjska — Galjeveca.

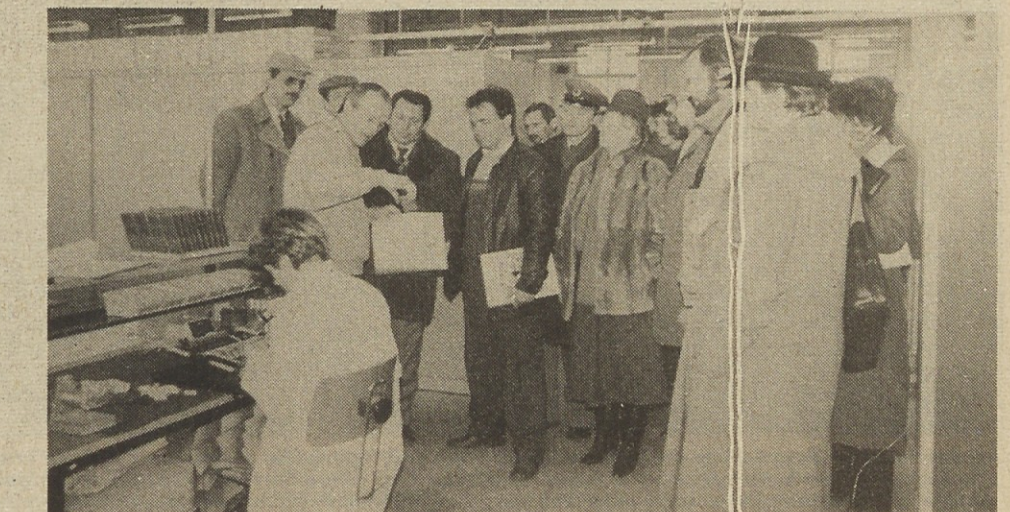
Cona 4 (Z 4) — Titova, zajema križišča od Gospodarskega razstavišča vzdolž Titove do soseske BS-7 ter križišča na Topniški ulici.

Cona 5 (Z 5) — Šmartinska, zajema križišča od Pokopališke po Šmartinski do Clevelandske ter križišča na Severni servisni cesti.

Cona 6 (Z 6) — Tržaška, zajema križišča od Jadranske vzdolž Tržaške do priključka na avtocesto ter križišči Jamova — Jadranska in Vipavska — Gerbičeva.

Veliko znanja in še več testiranja

Udeleženci so si z zanimanjem ogledali proizvodnjo mikroračunalniških naprav v Stegnah

Cona 8 (Z 8) — Zaloška, zajema križišča od Zaloške — Kajuhove po novi Zaloški cesti do zadnjega križišča na rekonstruirani Zaloški cesti.

In katere so osnovne kvalitete prioblitve?

- hitrejše je ukrepanje pri odpravljanju okvar semaforских naprav in druge semaforne opreme,
- nudi pomoč pri delu delavcem prometne milice ob večjih zastojih na mestnih cestah,
- omogočena je priprava ustreznih prometnih programov za karakteristična časovna

Tomaz Kastelic — Prometno-tehniški inštitut: v svojem imenu in v imenu fakultete (FAGG) lahko rečem, da je naša povezava z industrijo, konkretno z delovno organizacijo Iskra Avtomatika vzorna. Zato rezultati niso mogli izostati

obdobja (turistična sezona, zimski čas, posebne obremenitve prečl prazniki in podobno) na osnovi stalnega štetja prometa, kar ima za posledico manjše čakalne dobe, zmanjšano porabo goriva, manjše onesnaževanje okolja, — na podlagi sprejetih podatkov o prometu algoritem PRODIP avtomatsko določa najustreznejši prometni režim na mestnih vpadnicah. S. D.

Program predstavitve sistema za avtomatsko vodenje prometa v Ljubljani:

- odhod avtobusa izpred Magistrata, vožnja po Poljanski, Resljevi, Dalmatinovi, Celovski, do Iskra Avtomatike v Stegnah (med vožnjo, razlaga prometnega režima)
- predstavitev projekta AVP v poslovnih prostorih ISKRA-AVTOMATIKE
- obisk proizvodnje mikroračunalniških naprav
- odhod iz Iskre, vožnja po naslednjih ulicah z razlago prometnega režima na križiščih in v conah, razlago koordinacije: Iskra, Đakovičeva, Celovška do Kosmačeve (obračališče avtobusa št. 1), Celovška od Kosmačeve do Delavskega doma, Bavarski dvor, Titova do Mestne obvozne ceste, MOC, Clevelandska, Šmartinska, Masarykova, Miklošičeva
- obisk centra AVP, Trdinova 10

Udeležili so se ga:

- Izvršni svet skupščine mesta Ljubljane: Nuša Tavčar-Marenk, Miro Pretnar, Boris Prešeren, Ivo Peršek, Andrej Bajt, Tončka Lazar, Goran Iskrčić (izvršni svet občine center)
- Mestni komite za komunalno gospodarstvo promet in zveze: Ivo Longar, Tomaž Kavčič, Stane Hribar, Tomaž Pavčič, Mojca Novak
- Prometni tehniški inštitut: Tomaz Kastelic
- SIS za ceste: Jcže Jenko
- TOZD Javna razsvetljava: Peter Bernič, Bojan Drolc
- UNZ Ljubljana: Franc Domenič
- DO Avtomatika: Rudi Pirc, Neda Papič, Marjan Klopčaver

V letu dni obnovili proizvodni

Malokdo ve, da s ta Iskra in niška Elektronska industrija največja proizvajalca televizijskih sprejemnikov v Jugoslaviji. Skupaj pokrivata, vsaj po statističnih podatkih, iz lanskega leta, osemdeset odstotkov jugoslovanske proizvodnje, preostalih 20% pa odpade na Gorenje, Rudija Čajavca itd. Ob tem pa so na Pržanu, v sedanjih Iskri Videomatiki, edini proizvajalci brivnikov v Jugoslaviji.

Videomatiko, tovarno na Pržanu, ki stoji sredi gozda, so prejšnji četrtek obiskali predstavniki SOZD Iskra. Glavna dejavnost tovarne, ki je bila prvi proizvajalec televizijskih sprejemnikov v Jugoslaviji, je še vedno videoinformatika. Ta vključuje proizvodnjo televizijskih sprejemnikov in profesionalno dejavnost, ki obsega samostojne televizijske sisteme in monitorje. Že v primerjavi z lanskim letom so bistveno povečali proizvodnjo, tako na tujem, kot na domačem trgu. So tudi ena redkih jugoslovanskih tovarn, ki se lahko pohvali s prenosom tehnologije kar na tri

Tovarna je v svojem razvoju dosegla velike uspehe, tako na tehničnem področju, kot so na primer prvi tranzistorski in prenosni radijski sprejemniki v Jugoslaviji, pionirsko delo na področju televizijske proizvodnje (prvi TV sprejemnik v Jugoslaviji), kot prvi so uvedli polprevodniško tehniko v TV sprejemnikih v Jugoslaviji, kar velja tudi za področje proizvodnje gramofonov, tiskanih vezij in zvočnikov.

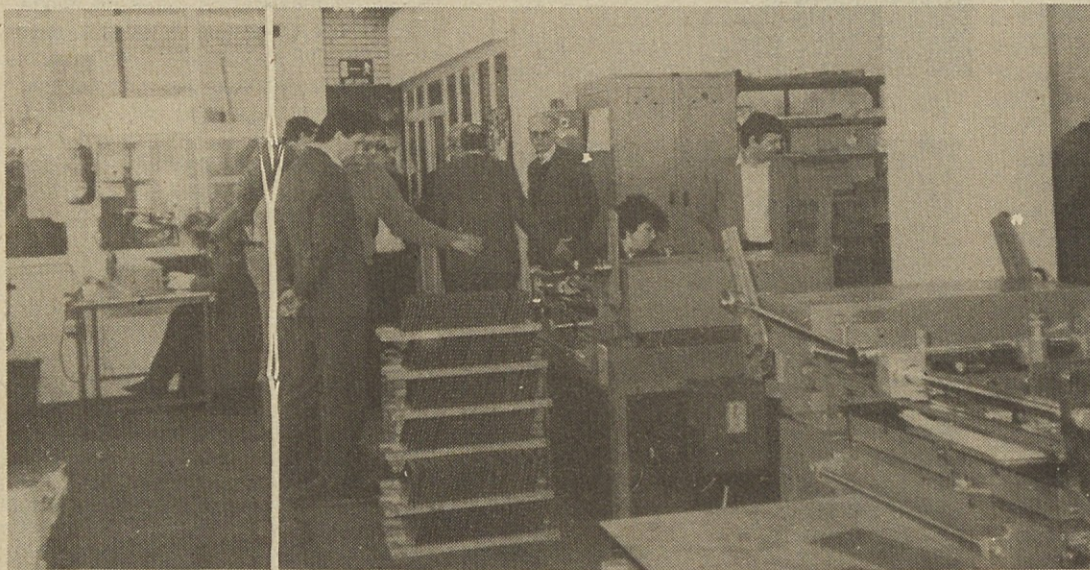

Videomatika je edini jugoslovanski proizvajalec televizijskih sprejemnikov, ki je lani posloval brez izgub.

Obiska so se udeležili:

Predstavniki SOZD Iskra: pomočnik predsednika KPO Pavle Gantar, predsednik KOS SOZD Iskra Avguštin Čiuha, član KPO SOZD Iskra Ivan Cvar, predsednik delavskega sveta SOZD Iskra Igor Gruden in predsednik aktiva Zveze borcev Tone Orožim.

Predstavniki delovne organizacije: vodja finančnega sektorja Jože cvetek, direktor DO Jurij Butina, sekretar DO Božo Rot, predsednik sindikata občine Šiška Andrej Cimerman, predsednik DS Borut Dovžan, predsednik sindikata Brane Grobiša, sekretar OOK Veselko Puc.

Pri ustanavljanju posameznih proizvodnih obratov, ki so jih ustanavljali v glavnem z lastnimi sredstvi so bistveno vplivali na ekonomske in ostali razvoj posameznih krajev širom Slovenije. Zaostren splošni gospodarski položaj v svetu in doma ter sama organiziranost v Iskri pa je silila Pržančane v kolikor so hoteli preživeti v to, da lahko na vsa področja poslovanja vplivajo sami. To se je pokazalo kot uspešno, tako na komercialnem, kot razvojnem področju.

kontinente. Letos pa upajo, da bodo izvoz televizijskih sprejemnikov povečali kar za polovico. Lani so izvozili 40% od celotne proizvodnje TV sprejemnikov. Tudi pri samostojnih televizijskih sistemih in monitorjih, dejavnostih, ki se medsebojno dopolnjujeta, ima-

jo velike načrte. Predvsem mislijo obe dejavnosti kadrovske obogatiti.

Vsekakor pa ob tem opisu dejavnosti Videomatike, niso zanemarljiva tudi druga področja, kot so proizvodnja brivnikov, tiskanih vezij in predelava plastičnih mas.

Kot smo že v uvodu omenili, so Pržančani edini proizvajalec izredno kakovostnih, v svetu priznanih brivnikov. Dovolj zgovoren je podatek, da kar 90% celotne proizvodnje brivnikov izvozijo na konvertibilno področje. Vsekakor je te dobre rezultate omogočilo tudi dvajsetletno plodno sodelovanje z nemško firmo Braun.

Med obiskom v tovarni smo tudi izvedeli, da imajo Pržančani najbolj kvalitetno predelavo plastičnih mas v Jugoslaviji.

Tudi poslovni rezultat Videomatike v lanskem letu je bil kar ugoden. Povečali so proizvodnjo, močno presegli plan dohodka in

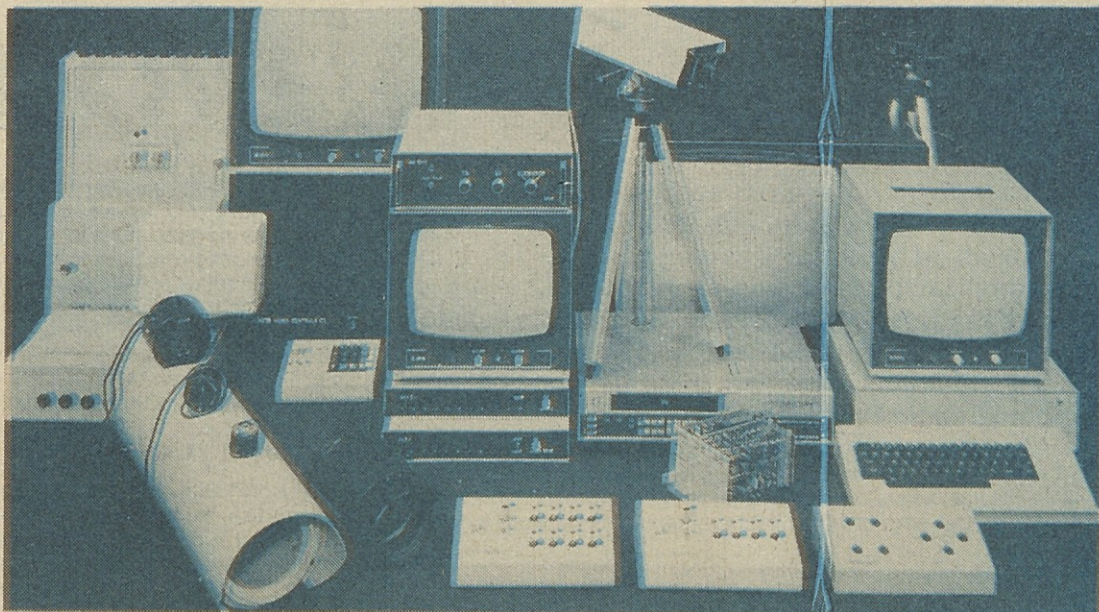
program

čistega dohodka, naredili pomembne korake na področju osebnih dohodkov.

Lani je tovarna naredila pravi tržni podvig, saj so obnovili celoten proizvodni program. Zamenjali so vse izdelke, kar pomeni že v okviru same Iskre ogromen uspeh.

Toda za letošnje leto so sprejeli še večje in zahtevnejše naloge in načrte. Skušali bodo povečati fizični obseg proizvodnje za tretjino. Načrtujejo, da bodo tudi konvertibilni izvoz povečali za celih 50%. Kot je povedal direktor Videomatike Jurij Butina, bodo to skušali doseči predvsem s tem, da bodo na področju videoinformatike sledili svetovnim trendom in modernizaciji tehnologije, z investiranjem pa z zaviranjem zaposlovanja, kar bo povzročilo ob hotenju povečanja fizičnega obsega proizvodnje kar nekaj težav.

Naj omenimo, da je imela tovarna v svoji zgodovini kar precej težav s fluktuacijo zaposlenih. V 35 letih obstoja tovarne se je zamenjalo kar 8000 delavcev. Zato bodo skušali zaustaviti fluktuacijo z višanjem osebnih dohodkov, čeprav se bodo ob tem srečali s težavami zaradi obstoječe zakonodaje na tem področju. Kljub temu pa so Pržančani naredili bistvene korake na področju izobraževanja in vzgoje kadrov. Kot v drugih delovnih organizacijah, se tudi oni srečujejo s problemom pridobivanja tehničnega kadra. Toda že podatek, da to-

VIDEO SISTEMI: najpopolnejšo informacijo daje oko — video sistemi pa dajejo vašim očem nove možnosti. S pomočjo video sistemov lahko:

- opazujete mesta na katerih niste fizično prisotni,
- nadzorujete več med seboj oddaljenih mest,
- poljubno »približujete«, ali »oddaljujete« opazovane osebe in predmete,
- analizirate dogodke, ki so se zgodili v času vaše odsotnosti.

Z video sistemi vam omogočamo visoko stopnjo zaščite objektov in ljudi. Z njimi lahko prodrete v nevarna in zdravju škodljiva ali človeku nedostopna okolja. Njihova uporaba vam omogoča opazovanje drobnih predmetov, ter izvajanje sodobnih pedagoških procesov. Video sistemi vam omogočajo organiziranje sestanka ali konference tako, da osebe niso prisotne na istem mestu.

Osnova vsakega video sistema sta na različne načine povezana oddajnik in sprejemnik video informacije in krmilnih signalov. Izvor video informacije je črno-bela, barvna, infrardeča, ... video kamera. Sprejemniki

video informacije so lahko črno-beli in barvni video monitorji, video rekorderji, ... Video informacije in krmilne signale prenašamo preko koaksialnega kabla, prosti telefonski parici, optičnem kablu.

Elementi video sistema v zaščitnih ohišjih omogočajo prenos video signala v vseh pogojih okolja (vlaga, agresivna atmosfera, sevanja...). Različno število kamer lahko prek centralne povezave z enim ali več monitorji. Sliko s posamezne kamere lahko »pokličemo« na monitor ročno, ali pa prepustimo preklopniku, da jih preklaplja po poljubno izbranem programu. Če je v video sistem vključen video rekorder, lahko pomembne dogodke posnemamo na magnetni trak.

Naši video sistemi so uspeli mnogih raziskav in preizkusov ter omogočajo, da jih uporabljate povezano z drugimi — protivlomnimi, protipožarnimi sistemi, glede na domiselnost in potrebe uporabnika. Video sistemi so prodri na vsa področja življenja. V nadaljevanju vam predstavljamo le nekaj področij, kjer si dela ne moremo več zamisliti brez te sodobne tehnike.

nju na razvojnem področju. Poleg tega skrbijo tudi za dopolnilno izobraževanje. Tako smo med

za pripravnike, ki jih vsako leto organizira SOZD Iskra, morali dati več poudarka Videomatiki in mlade ljudi seznaniti z njeno vlogo, saj kot je hudomušno omenil eden izmed prisotnih: »Z dosežki Pržančanov je veliko bolj seznanjen zu-

nanji svet, kot pa sama Iskra. Tako tudi Iskraši sami ne poznajo kakšno moč imajo na področju televizijskih sprejemnikov, zato tudi te moči ne znajo ne uporabiti ne izkoristiti.«

Vesna Žunič

Nekaj zanimivosti o Videomatiki:

Kvalifikacijska struktura:

— magisterij (VII/2)	2 delavca
— visoka strokovna izobrazba (VII/1)	35 delavcev
— višja šola (VI/1)	39 delavcev
— srednja strokovna izobrazba (V)	122 delavcev
— kvalifikacija (IV)	175 delavcev
— polkvalifikacija (II)	605 delavcev
Skupaj zaposlenih	978 delavcev

Povprečni osebni dohodek za januar 1987 cca 160.000 din (Pržan 152.530 din).

Industrija televizijskih sprejemnikov, videoakustičnih naprav in sistemov — Iskra Videomatika je nastala iz bivše Iskre — DO Široka potrošnja — TOZD TV Pržan in Iskre — DO Široka potrošnja, TOZD Prodaja.

varna študentska 10% študentov od vseh zaposlenih, zgovorno pove, da si prizadevajo preseči ta problem. Lansko leto so podelili 35 študentskih, hkrati pa se dogovarjajo s srednjimi šolami, da bodo nekatere dijake povabili k sodelova-

obiskom izvedeli, da se je prejšnja leta vsak delavec udeležil vsaj ene vrste izobraževanja.

Tako je lani bilo vključenih v različne oblike šolanja kar osemsto delavcev. Ob tem pa so predstavniki DO opozorili, da bi na seminarjih

Med problemi, s katerimi se srečujejo delavci Videomatike, so tudi težave z dobavitelji, ki ogrožajo njihovo proizvodnjo, predvsem na področju tastatur, kanalnikov in component. Hkrati pa imajo težave tudi z rednostjo dobav. Kot so med delovnim obiskom poudarili, predstavniki Videomatike, bo potrebno na tem področju nekaj narediti, ker bo drugače ogrožena njihova izvozna usmeritev.

Nova proizvodna filozofija

Za osvežitev spornina: Šingeova nova proizvodna filozofija temelji na principih ter praktičnih metodah in tehnikah, ki predstavlja njegov največji doprinos k racionalizaciji proizvodnje. Danes si oglejmo dve osnovni metodi: SMED in Ničelno kontrolo kvalitete, ki same po sebi ne predstavljajo samo neko metodo vpeljave racionalizacije proizvodnje, temveč predvsem nov način razmišljanja.

SMED — (Shiengo Minu te Exchange of Die), metoda za racionalizacijo tehnološkega procesa, ki pa je po mnenju avtorja uporabljiva za racionalizacijo vseh operacij. Z njeno vpeljavo dosežemo eno od treh osnovnih zahtev sodobnega tržišča — zamenljivost vrste izdelkov.

zamenljivost izdelkov > fleksibilna proizvodnja > SMED metoda

Če hočemo razumeti postopek vpeljave SMED metode, moramo najprej ločiti dve vrsti operacij:

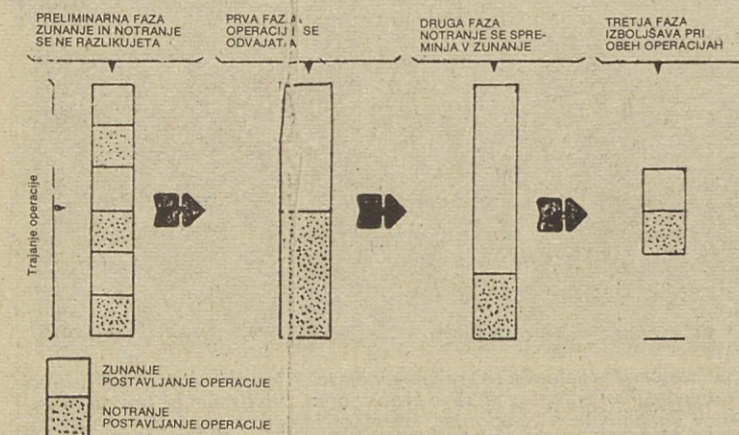
— notranjo postavitev operacije, ki je možna samo v primeru, ko je stroj izključen
— zunanja postavitev, ki jo je možno vpeljati tudi če je stroj v obratovanju.

V tem primeru lahko pričakujemo naslednje rezultate: poveča se stopnja obračanja kapitala, izkoristek delovnega prostora zaradi zmanjšanja zalog, odpravo zalog, ki so nastale zaradi napačne ocene potreb na tržišču, možnost vpeljave proizvodnje različnih vrst izdelkov, povečanje kvalitete, zelo nizke stroške proizvodnje in zmanjšanje časa itd. (Glej I. shemo: Postopek vpeljave SMED metode)

Kakorkoli že, dolgo časa je prevladovalo mišljenje, da je masovna proizvodnja dobra in da so zaloge pri tovrstni proizvodnji nujno zlo. Danes vemo, da so velika naročila vsekakor zaželjena, vendar mo-

Prof. dr. Milić Radović: usmerjanje proizvodnje s procesom racionalizacije

I. shema: postopek vpeljave SMED metode

ramo na njih odgovoriti s proizvodnjo v malih serijah. Zakaj? Proizvodnja se mora vedno navezovati oziroma odzvati povpraševanju trga — torej se moramo opredeliti za maloserijsko proizvodnjo, s katero bomo izpolnili potreben minimum, znižali ciklusni čas in sposobni se bomo v trenutku prilagoditi na spremembe v povpraševanju. Tradicionalna, velikoserijska proizvodnja tega ne omogoča. Kljub nekaterim prednostim pa so le-te v primerjavi z rezultati vpeljane SMED metode minimalni. Ne pozabimo torej, da morajo tisti, ki so odgovorni za proizvodnjo končno spoznati, da je edina pravilna in odgovarjajoča strategija narediti, proizvajati samo tisto, kar lahko prodamo.

Ničelna proizvodnja kvalitete

Kontrola kvalitete je eden od procesov v proizvodnji, ki ga je (poleg transporta in skladiščenja), po mnenju Šingoea potrebno minimizirati. To je bil tudi povod za postavitev »Ničelne kontrole kvalitete«, z uvajanjem katere tudi izpolnjujemo osnovno zahtevo sodobnega tržišča — visoko kvaliteto izdelkov.

visoka kvaliteta > proizvodnja brez napak > ničelna kontrola kvalitete

»Zio QC« predstavlja torej idealni proizvodni sistem, ki izključuje proizvodnjo izmeta. Da pa ga lahko dosežemo, moramo vzpostaviti sistem »Poka-Yoka« ali sistem popravka napak in »Instrukcijo (nadzor — pregled) na izvoru« — sistem, ki predvideva napako predno postane pomanjkljivost v procesu, ki povzroča določeno škodo.

Če torej pogledamo shemo Mehanizma nove proizvodne filozofije, lahko ugotovimo, da smo prišli do zadnjega kvadrata — RACIO-SISTEM. (Glej II. shemo)

Racionalizirani proizvodno-poslovni sistemi

ki jih moramo razumeti kot cilj, kot ideal, h kateremu težimo (racionalizacija nikoli ne zaključí). Vsak proizvodno-poslovni sistem, tudi tisti, v katerem trenutno delamo, je dosegel neko stopnjo racionalizacije. S stalnim dograjevanjem ter motiviranjem in angažiranjem kadra, ki ima znanje in izkušnje na področju racionalizacije proizvodnje pa lahko sčasoma ta sistem doseže še višjo stopnjo.

Danes se v državah razvitega sveta uporabljata dve metodi

racionalizacije:

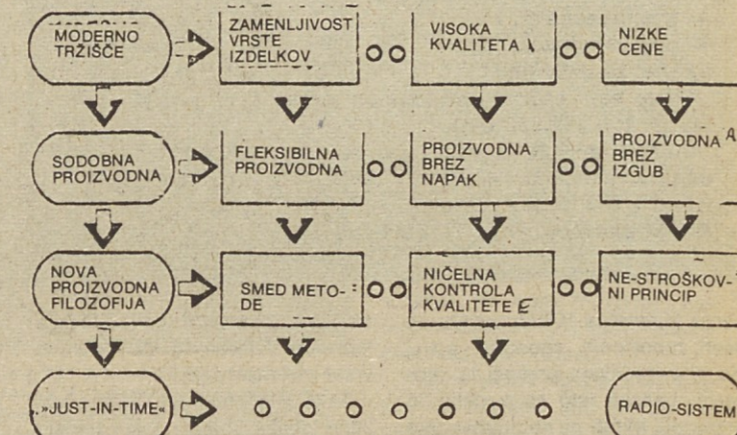
— parcialna, ki odpravlja izgube samo v posameznih segmentih poslovanja oz. proizvodnje,

— in kompleksna, ki praktično posega v vse segmente racionalizacije proizvodnje, administracije in kapitala.

Da bi bolje razumeli, kako so nastajali racionalizirani proizvodno poslovni sistemi, si oglejmo

Racionalizirani TOYOTA sistem

Šingeo ga opisuje kot proizvodno poslovni sistem brez zalog, torej tudi brez skladišč. Torej je to sistem, ki sprejema in vključuje

II. shema

je vse, že omenjene principe, metode in tehnike, s ciljem, da dosežemo realizacijo principa »Just in time«. Istočasno pomeni tudi čvrsto odločitev, dolgoročen program racionalizacije proizvodnje in potrpežljivo delo na vzpostavljanju racio sistema. Samo za primer; da se je Toyota sistem razvil do današnje stopnje, je preteklo 20 let. Žal moramo spustiti zgodovinski pregled razvoja sistema in postopek njegovega uvajanja (kar pa ni nepomembno). Ob tej priliki si oglejmo samo način njegovega delovanja, za kar bomo uporabili shemo. (Glej III. shemo: Bazni dinamični model »TOYOTA SISTEMA«)

Kot je razvidno iz sheme, model ponazarja povezavo vseh štirih osnovnih principov nove proizvodne filozofije. Če vzamemo za začetek »nestroškovni princip« in za končni »Just in time« moramo opraviti naslednje naloge, da bomo lahko vzpostavili »Toyota sistem«:

— da realiziramo proizvodnjo »Just in time« moramo: vedeti, kaj tržišče zahteva, precizno splanirati proizvodnjo in izpolniti proces proizvodnje (SMED, Ničelna kontrola kvalitete ter ostale metode in tehnike)

— s stališča nestroškovnega principa moramo: proizvajati to, kar tržišče od nas zahteva, stalno izpopolnjevati proizvodni proces in realizacijo principa »Just in time«.

Torej ne glede na to po kakšnem redosledu gremo, lahko z uvajanjem »Toyota sistema« vzpostavimo tudi proizvodnjo brez skladišč z racionalizacijo transporta in skladiščenja (prilaganje sprememb v povpraše-

vanju, uvajanjem proizvodnje malih serij, skrajševanjem pretočnega časa in odpravo zastojev na strojih), zmanjšanjem deleža živega dela odpravo napak v proizvodnji.

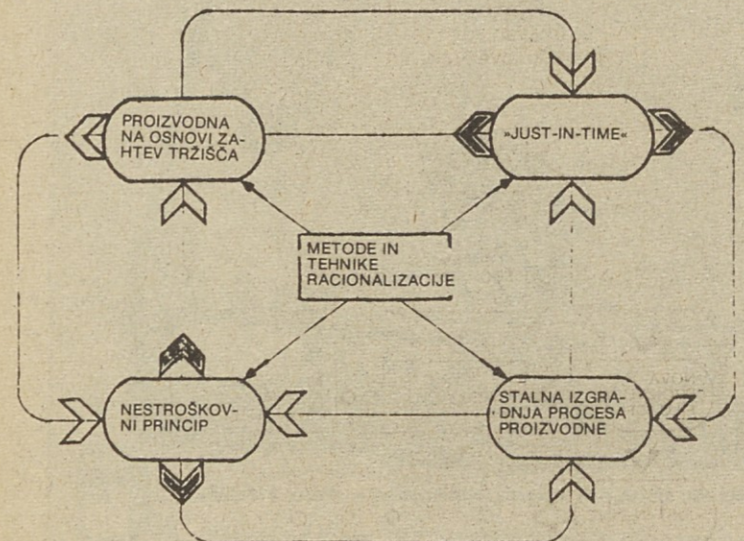
Ob tej priliki bi omenili še eno zanimivost, ki je v filozofiji, na prvi pogled izredno enostavna, rezultat njene uporabe oz. vpeljave pa je izredno velik.

KANBAN sistem

Beseda KANBAN je japonskega izvora in v dobesednem prevodu pomeni papir oziroma viden zapis. V novi proizvodni filozofiji je KANBAN sistem opredeljen kot sredstvo komuniciranja. Razvila in inicirala ga je prav firma Toyota kot še eno od japonskih inovacij proizvodnih procesov.

Izredno skrajšan opis: predstavlja integralni sistem upravljanja na mikro nivoju, ki pokriva kontrolo zalog, upravljanje s proizvodnjo, kontrolo kvalitete, nabavo in distribucijo in celo sistem motiviranja delavcev. KANBAN kartice so zasnovane na principu mehanizma blagovnih hiš.

Poglejmo si primer:

III. shema: bazni dinamični model TOYOTA SISTEMA

— s pričetkom uporabe segmenta iz transportirane celote (npr. palete) na montažnem traku, se iz palete vzame »Kanban dobavo« in se jo postavi na označeno mesto

— to isto sporočilo se nato postavi v proces, ki se nahaja pred tem. S tem se »proizvodni Kanban« na paleti z gotovim proizvodom zamenja s »Kanban dobavo« in postavi na označeno mesto, medtem, ko se paleta z gotovim proizvodom transportira do mesta porabe

— sneti »proizvodni Kanban« še naprej opravlja funkcijo proizvodnega naloga v predhodnem procesu. Ko se zbere določeno število »proizvodnih Kanbanov«, se prične s proizvodnjo. Izstavljalec prinese material, iz palete vzame »Kanban dobavo in jo postavi na označeno mesto, po tem pa se prične s proizvodnjo

— omenjena »Kanban dobava« se prenese iz predhodnega procesa, »proizvodni Kanban« na paleti pa se menja, ko je paleta napolnjena.

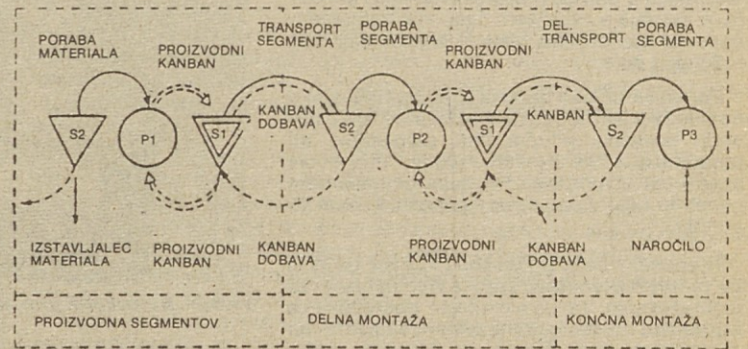
Na ta način naročilo deluje kot verižna reakcija, neodvisno od porabe v končni montaži. Recimo, da pride v zadnjem trenutku do spremembe v obstoječem proizvodnem planu, ki se prenaša v končno montažo. Informacija bo preko verižne reakcije v trenutku prenešene od proizvodnih oddelkov v obliki od-

govarjajoče spremembe naročila. Iz tega sledi, da se prilaganje trenutnemu stanju na nalogu izpelje avtomatsko, brez dodatnega dela. (Glej IV. shemo: Mehanizem KANBAN kartice)

Namesto zaključka

Kot smo že v uvodu tega, nekoliko daljšega članka o novi proizvodni filozofiji zapisali, da zanimiva predavanja strokovnjakov iz beogradskega Zavoda za produktivnost dela ne bomo mogli objaviti v celoti. Naš namen ni bil samo v tem, da vas (ponovno samo okvirno) seznanimo z osnovami: principi, metodami in tehnikami racionalizacije dela. Predvsem smo v vas samih, ki se dnevno srečujete s problematiko racionalizacije proizvodnje, hoteli vzbuditi zanimanje za to področje, na katero boste obširne, strokovne odgovore s komentarji in primeri iz prakse našli v knjigi japonskega strokovnjaka — Nova japonska proizvodna filozofija. Reklí boste japonska. Da, vendar pa Šingeova trditev: da delo v proizvodnji obogati družbeni kapital (kar oboje predstavlja notranji potencial in organizacijah združenega dela na določeni stopnji razvoja) in da se le na ta način ustvarja nova uporabna vrednost. Da ta trditev velja tudi pri nas. Toliko le v razmislek.

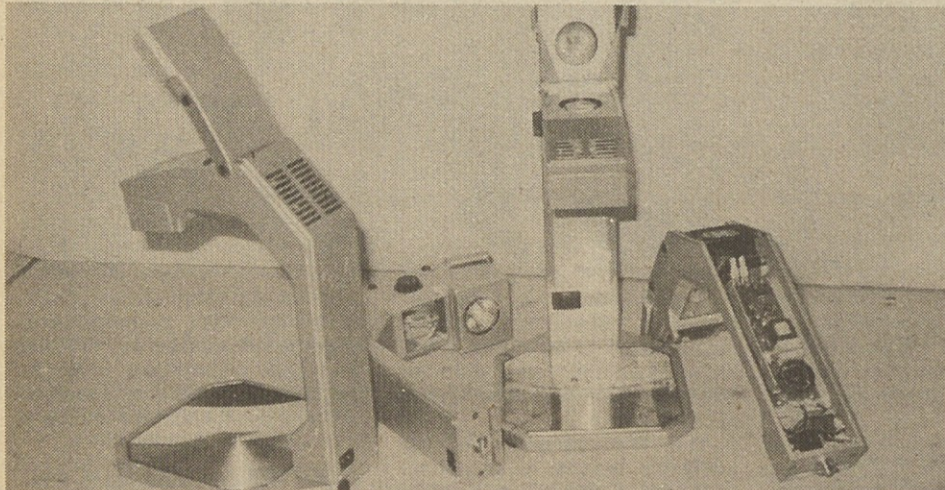
Zbrala in uredila Š. D.

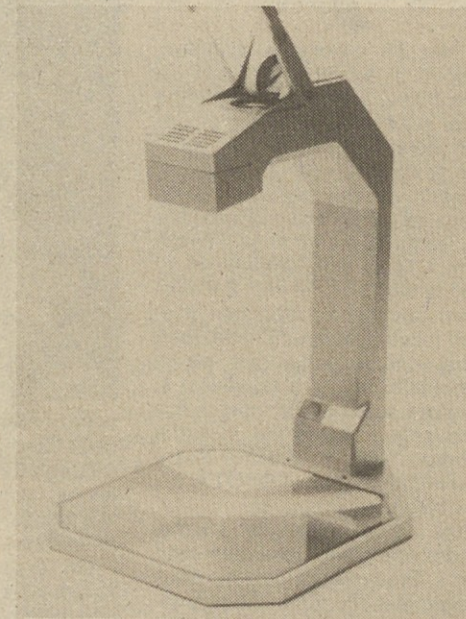
IV. shema: mehanizem KANBAN kartice

Novost na domačem trgu **Prenosni zrcalni grafoskop F4**

Iskrina tovarna Vega v Ljubljani bo ponudila novi zrcalni grafoskop F4 tudi domačim kupcem. To je lahek prenosen aparat za projiciranje prosojnic formata A4.

S premikom zaporne ročice grafoskop hitro razstavimo in znova sestavimo ter pripravimo za projekcijo

Novi zrcalni prenosni grafoskop F4 je sodobno oblikovan

Vizualna, avditivna in avdiovizualna sporočila so postala že del vsakdanjika sodobnega človeka. Različni tehnični pripomočki za sprejem, pripravo in oddajanje sporočil so se povsod hitro udomačili.

Grafoskop si je najhitreje utrl pot v šole, najbrž tudi zaradi nezapletene tehnike. Značilnost grafoskopa je, da lahko pri dnevni svetlobi predvajamo risbe, sheme, fotografije, besedila in tudi modele, narejene iz prozornega materiala.

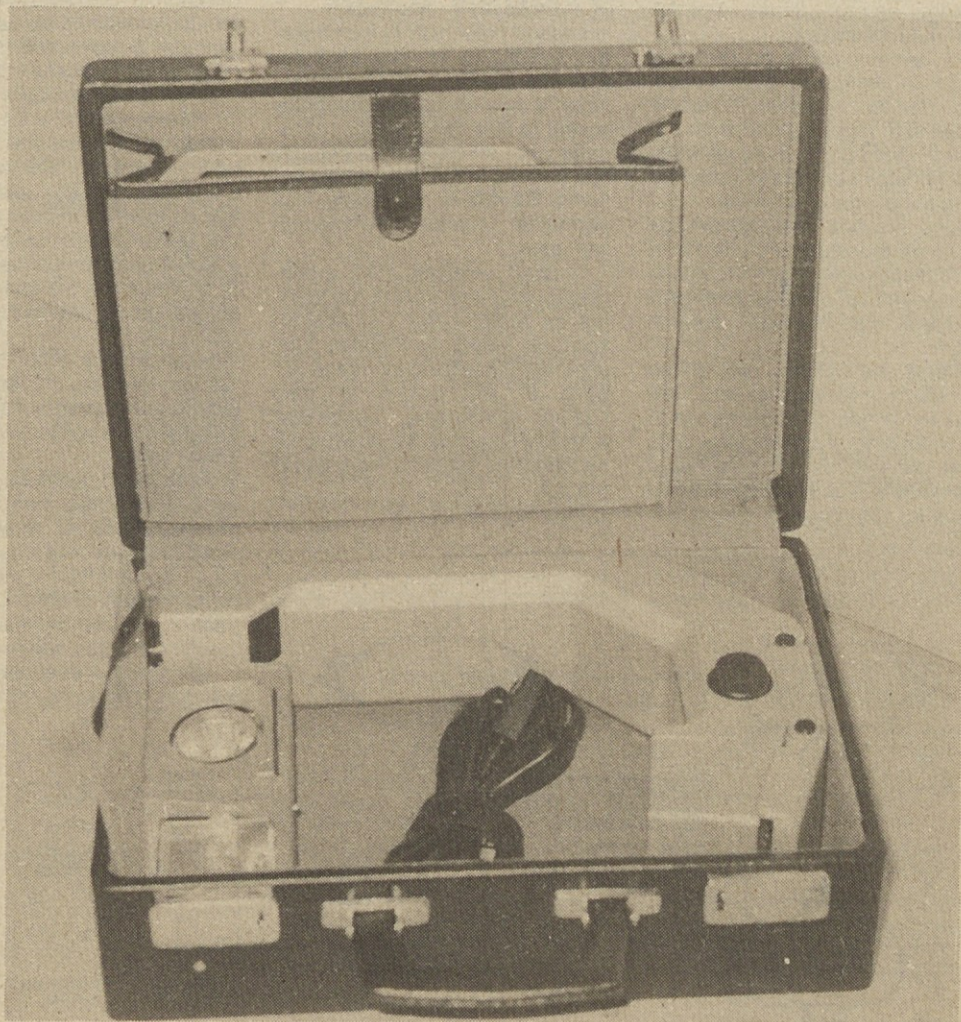
Informacije na prosojnicah lahko sproti dopolnjujemo, spreminjamo, ali prekrivamo. Projekcija nam omogoča veliko in svetlo sliko, zato predavanje lahko spremlja veliko udeležencev. Pri tem je pomemben nenehni vizualni stik med slušatelji in predavateljem. S sodobnimi pripomočki, kakršen je grafoskop se ne spreminja zgolj način pridobivanja novega znanja, temveč tudi vloga slušatelja in predavatelja. Čeprav imamo pri nas relativno malo izkušenj o uporabi grafoskopa, lahko trdimo, da je ta aparat v rokah izurjenega in dobrega predavatelja izredno dober pripomoček. Menimo, da bi moral grafoskop biti danes v vsaki učilnici, ali prostoru, ki je namenjen prenosu informacij.

Ponekod je način posredovanja znanja in informacij še vedno globoko tradicionalen. Kljub tehniki, ki je na voljo, med predavatelji še vedno prevladuje pripovedovanje, govorjenje.

Tehnologija izobraževanja in posredovanja informacij s pomočjo avdiovizualnih pripomočkov postaja v novejšem času vse bolj privlačna. Hitreje prodira tudi v organizacije združenega dela.

Zanimive učinke prinaša tudi multimedijsko posredovanje informacij. Predavatelj lahko uporabi besedilo, poučni film, diapozitive, ali prosojnice. Vsak od teh medijev ima svoje značilnosti in možnosti. Pri delu z grafoskopom nenehno odkrivamo nove možnosti, ki nam jih ponuja.

Prenosni zrcalni grafoskop F4 ni več težak in ga ni težko prenašati. Zato je zelo ustrezen za izobraževanje, za učinkovitejše posredovanje informacij na seminarjih, sestankih, zborih ter za poslovne ljudi. Gotovo bo prenosni grafoskop tudi v Iskrinih organizacijah kmalu našel svoje mesto.

Plošča grafoskopa in nosilec sta shranjena v priročnem kovčku — Foto: I. Okršlar

Podrobnejše informacije o možnosti nakupa novih grafoskopov F4 lahko dobite v Prodaji Iskre Kibernetike, Trg revolucije 3, 61001 Lju-

bljana, tel.: (061) 213-213. teleks: 31356 yu iskexp.

A. Boc

Neuspeh zaradi nejasne vsebine?

Pretekli mesec so v semiški Iskri imeli referendum o treh pomembnih samoupravnih aktih delovne organizacije: samoupravni sporazum o enotni metodologiji izdelave razvida del in nalog, samoupravni sporazum o skupnih osnovah in merilih za urejanje stanovanjskih zadev delavcev in pravilnik o osnovah in merilih za urejanje stanovanjskih zadev delavcev. Toda izidi referenduma so bili v dveh temeljnih organizacijah negativni. V TOZD elementi za odpravo RF motenj so delavci zavrnili vse tri akte, v Mehanskih delih in napravah pa drugega. Sedaj samoupravni organi in družbenopolitične organizacije ugotavljajo razloge za neupeh referenduma, zato bomo o tem v našem glasilu še pisali. To pot pa nahitro preletimo odgovore, ki so jih dali delavci v anketi »Mnenje o referendumu«, ki so jo izvedli semiški mladinci.

Anketo so naredili med 170 delavci, od katerih je na vprašanje ali poznajo vsebino samoupravnih sporazumov večina (135) odgovorila pritrdilno, ostali pa so za nepoznavanje vsebine navedli razloge kot so slaba in nejasna obrazložitev, člani informativnih skupin so pomanjkljivo razlagali akte, nekatere vsebina ni zanimala ali je pa niso razumeli. Ko so mladinci pov-

prašali delavce, zakaj referendum ni uspel, so večinoma odgovarjali, da so novosti v samoupravnih aktih sprejemljive le za nekatere delavce, v glavnem pa so pripisovali neuspeh splošnemu nezadovolj-

stvu delavcev, ki izvira, kot so anketiranci dopolnili, iz nizkih osebnih dohodkov, slabih pogojev dela, slabega vodstva in neprimerne odnosa vodilnih do podrejenih delavcev. Nekateri pa so vzroke iskali tudi v okrnjenem samoupravljanju in premajhni zainteresiranosti DPO, predvsem sindikata za delavce. Poleg tega pa se kar 85 delavcev ne strinja s vsebino samoupravnih sporazumov (65 je odgovorilo pritrdilno).

Vsekakor bodo o razlogih za

neuspeh referendum v semiški Iskri še razpravljali, tako samoupravni organi, družbenopolitične organizacije, strokovne službe, kot tudi delavci sami. V kolikor bodo predlogi za spremembe aktov vsebinski, jih bodo zopet »predelali« na javnih razpravah in nato izvedli ponovno referendum. Samo vprašanje je, če bodo probleme, ki so jih navedli delavci v anketi in če so resnični, semiški Iskraši rešili le s ponovnim razpisom referenduma.

VŽ

Enotni in dobro informirani bomo želi uspehe

To je eden izmed naslovov v novem listu IDEJA, mladinskem informativnem glasilu, ki so ga v začetku letošnjega leta začeli izdajati mladinci semiške Iskre. Glasilo bo izhajalo po potrebi, glede na aktualnost, pomenilo pa naj bi tudi obliko oživljanja semiške mladine, katere delo v preteklem obdobju ni bilo preveč aktivno. Sicer pa pogledajmo, kaj je o načrtih povedal predsednik mladine v semiški Iskri Franci Jerman:

»V tem tekočem mandatnem obdobju je naša aktivnost usmerjena k reševanju vsakodnevne problematike in pomembnih vprašanj za razvoj naše DO. Vprašanja o katerih je vsekakor nujno potrebno spregovoriti, so delovna in tehnološka disciplina, produktivnost, kadrovska politika, tehnološki razvoj...

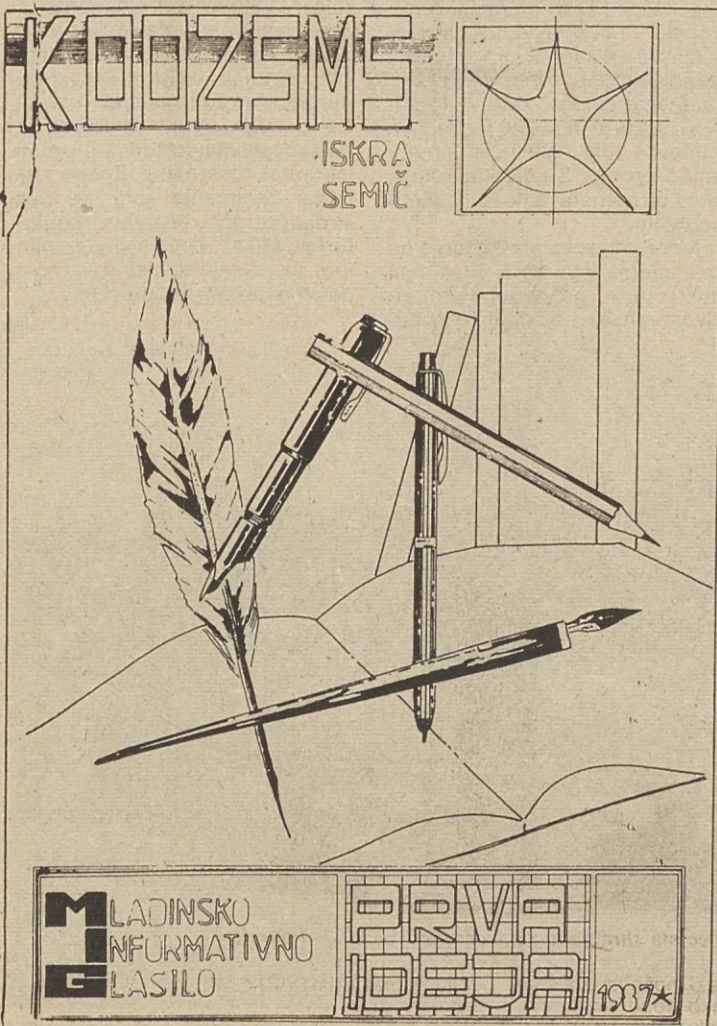
Zahtevnosti teh vprašanj se zavedamo in vemo, da jih sami ne bomo rešili. Zato smo že dali pobudo za stalno obliko povezave med mladinsko organizacijo, sindikatom in zvezo komunistov. Manifestativne oblike delovanja mladih pa so za razliko od dosedanje prakse dobile sekundarni značaj.

Seveda pa obstajajo tudi problemi znotraj same mladinske organizacije. Aktivnost mladine se v glavnem prikazuje preko KOO ZSMS medtem, ko so osnovne organizacije slabo oziroma sploh neaktivne.

Zato je vzpodbujanje aktivnosti osnovnih organizacij ena od osnovnih in stalnih nalog KOO. Šele takrat, ko bodo vse osnovne organizacije aktivno delovale v svojih temeljnih sredinah, bo možno in učinkvito delo mladine na ravni delovne organizacije.

Program dela mladine v delovni organizaciji je odraz dela in idej osnovnih organizacij.

Značilen pa je tudi problem, da so nekateri mladinci aktivni, v ostalih DPO in samoupravnih organih, delo v mladinski organizaciji pa zanemarjajo.

V kostanjeviški Industrijski elektroniki

Kmalu avtomatizirana proizvodnja

V kostanjeviški Industrijski elektroniki trenutno tečejo intenzivne priprave za prehod na avtomatizacijo in s tem na množično proizvodnjo žičnih uporov. Prestrukturiranje delovnega procesa je za dvestočlanski kolektiv izrednega pomena, saj ob dosedanji, pretežno ročni izdelavi, niso uspeli slediti povpraševanju, še bolj pa naraščajočim zahtevam po vrhunski kvaliteti.

Vlaganja v vrednosti 385 milijonov dinarjev so pravzaprav zakasnela dopolnitev investicije, s katero so leta 1981 zgradili novo tovarno, zmanjkalo pa je sredstev za sodobno opremo. V

osnova nosilni trak, pleten iz steklenih vlaken. Nanj se navija žica, ki je pritrjena le na robovih. Nastajali so veliki problemi, saj zaradi neenakomernosti traku in slabe pritrjenosti žice ni bilo

žičnega upora, kjer je osnova okrogli nosilec, lahko pritrldimo žico po vsem uporu, to pa omogoča doseganje enakomerne kvalitete in zato je izplen veliko večji, kot pri stari tehnologiji. Nova tehnologija nudi tudi večje možnosti za množično proizvodnjo z visoko kvaliteto, ki bo že letos potrjena s standardom IS 9000. Hkrati smo si zagotovili še kvalitetne domače dobavitelje nosilcev za upore in delež uvoza repromateriala zmanjšali s 24 na 10%.

Kljub temu, da je uporabnost obeh vrst uporov skoraj enaka pa svet zaradi izboljšane izvedbe vedno bolj prehaja na okrogle žične upore. Povpraševanje po tovrstnih proizvodih je zelo veliko, tako v Iskri in ostali elektronski industriji v Jugoslaviji, zanje pa se zanimajo tudi kupci iz Zahodne Evrope. Že v letu 1985 smo celotno poskusno serijo izvozili in uspešno je prestala zahtevne tuje teste. Lani smo v tujino prodali 2 milijona kosov, letos pa nameravamo to količino podvojiti.

Avtomatizacija proizvodnje bo zaključena leta 1988 in s tem bodo naše proizvodne zmogljivosti znašale 10 milijonov ko-

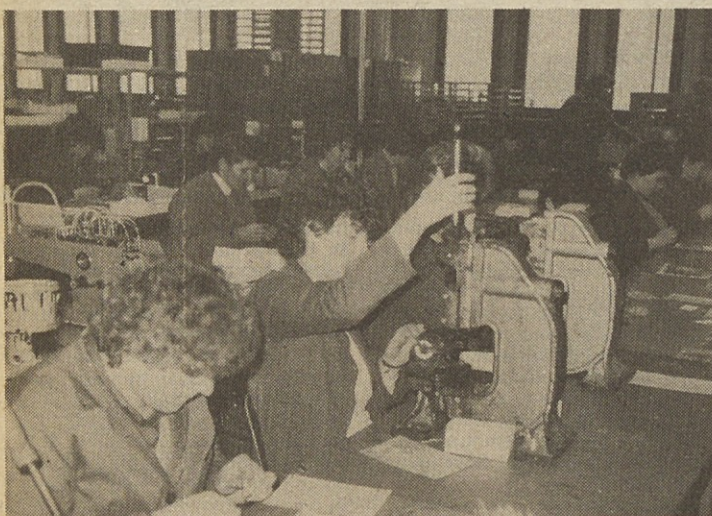
Peter Luštek

sov letno. Z izvozom pa naj bi takrat iztržili vsaj 780.000 dolarjev.«

— Vsaka avtomatizacija nujno zmanjšuje delež potrebne delovne sile. All se boste tudi pri vas srečevali s problemom kam z delavci, ki so doslej delali na tem programu?

»Naše proizvodne zmogljivosti zelo uspešno zapolnjujemo z dopolnilnimi programi, ki pa jih bomo še okrepili. V zadnjem času smo se uveljavili s kvalitetnimi dobavami napajalnikov za Delto, višje oblike sodelovanja pa vzpostavljamo tudi z drugimi Iskrinimi tovarnami. Znova narašča zanimanje tudi za naš širokopotrošni program regulatorjev, stikal, vžigalnikov za plin ipd. in zato je socialna varnost naših delavcev zagotovljena.

I. S.

Ročno delo bodo kmalu zamenjali stroji

zadnjih letih zato poslovni rezultati niso bili najboljši. Naročila za razvejan dopolnilni program širokopotrošnih izdelkov so upadala, osrednji program žičnih uporov pa so bremenili veliki stroški uvoženih materialov in nedodelani proizvodni postopki. Kriza poslovanja v letu 1985 je zato narekovala čimprejšnjo usmeritev v profesionalno in sprejeta je bila odločitev, da je potrebno žični upor posodobiti, ga usposobiti za površinsko montažo in s tem prilagoditi svetovnim standardom.

Petra Luštko, direktorja temeljne organizacije, smo zaprosili za podrobnejšo obrazložitev o tem, kaj obsega tako pomemben preskok v proizvodnji in kaj si od njega obetajo:

»Usmeritev v množično, avtomatizirano proizvodnjo žičnih uporov je precej zapletena naloga. Zahteva namreč, poleg nakupa opreme tudi precejšnje spremembe v tehnologiji, ki smo jih že kar uspešno opravili. Naši razvojniki so že pred leti osvojili nov tip žičnega upora na okroglem nosilcu. Za dosedanji tip upora na ploščatem nosilcu je

mogoče doseči enakomerne uporabnosti in kvaliteta ni bila zadovoljiva zaradi velikih tolerančnih raznosov.

Z novo tehnologijo izdelave

Tovarna industrijske elektronike v Kostanjevici

Izredno zanimanje za lepo slovensko besedo

Teško bi odgovorili na vprašanje, kaj vse počno novogoriški Iskraši v prostem času? Eden izmed odgovorov pa je zanesljivo pravilen — radi berejo. Že vrsto let prihaja med kolektiv trikrat mesečno bibliobus potujoče knjižnice France Bevk, ki nudi pester izbor najrazličnejšega branja. Brezplačno si je moč sposoditi knjige z zanimivo in poučno vsebino. In to kulturno dobro so zaposleni sprejeli za svojo, v celoti so jo osvojili, po številu izposojenih knjig so daleč na prvem mestu v primerjavi z bralci iz drugih delovnih organizacij na Goriškem, kamor tudi zahaja potujoča knjižnica.

Prijazne uslužbenke potujoče knjižnice so pripravile statistični pregled izposoje knjig med zaposlenimi v Avtoelektriki (podatki so le za TOZD in skupne službe v Šempetru). Zelo so zanimivi, zato naj navedemo najvažnejše,

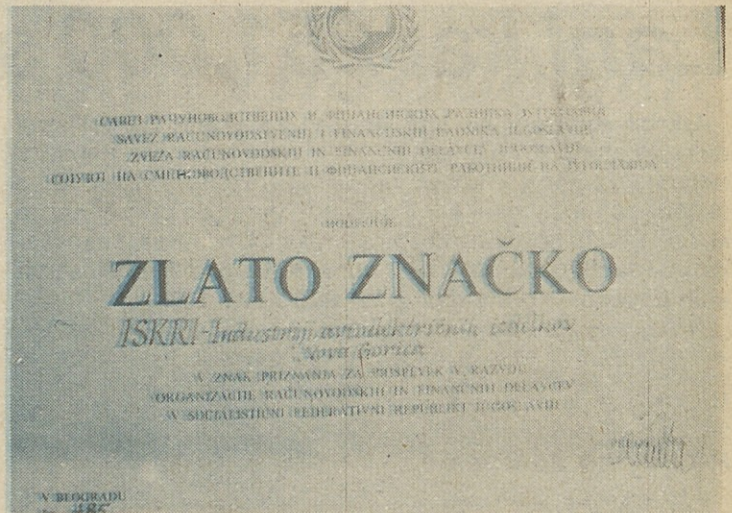
ratorjev poslužujejo obiska ob ponedeljkih, saj bo le tako razbremenitev občutna pa tudi izbor knjig bo s tem lažji in preglednejši.

M. R.

Lani je bilo v potujoči knjižnici 1476 obiskovalcev, kar je 121 več kot leto poprej. Izposodili so si 4140 najrazličnejših knjig, ali 250 več kot l. 1985. Med sposojenimi knjigami prevladuje tuje lepšlovje (2221 izposojenih knjig), knjige za mladino 634, slovensko leposlovje 331, uporabne vede 318, umetnost 118, družbene vede 110, zgodovina 107, filozofija 91, verstvo 14, sledijo pa biografija, prirodne vede, literarna zgodovina itd. Ti podatki so vsekakor lep kulturni dosežek, s še lepšim odmevom, ki bogati duševni in kulturni utrip, ki razširja obzorje z lepo pisano slovensko besedo.

Naj za konec dodamo še kratko, prijazno opozorilce. Čimveč bralcev išče v bibliobusu zeleno knjigo, tem težji je izbor, težko je uslužbenkam knjižnice zadovoljiti potrebe bralcev. Da bi vsaj nekoliko razbremenili obisk, so v vodstvu potujoče knjižnice ustregli željam bralcev in so obisk razširili iz dvakrat na trikrat mesečno. Dvakrat (ob četrtek) se bibliobus ustavi pred staro delavsko restavracijo, enkrat mesečno (ponedeljek) pa pred novo tovarno velikih zaganjalnikov.

Medtem, ko je oba četrta še vedno velika gneča v bibliobusu, saj ga obišče tudi do sto bralcev naenkrat. To pa je pravo nasprotje ob ponedeljkih, ko je bralcev le okrog deset. Torej razbremenitve nismo dosegli, zato je naša želja, da se bralci iz nove hale VZ, iz tovarne ERS, iz komercialne in nove hale gene-

ČESTITKE ZA ZLATO ZNAČKO — Minuli teden je bila v novogoriški Iskri Avtoelektriki krajša, a toliko bolj prisrčna slovenost. Prirejena je bila v čast računovodskih delavcev te naše delovne organizacije, na kateri jim je bila izročena zlata značka in diploma s strani zveze računovodskih in finančnih delavcev Jugoslavije v znak priznanja za prispevek v razvoju organizacije računovodskih in finančnih delavcev v Socialistični federativni republiki Jugoslaviji. Iskra Avtoelektrika, oz. njeni računovodski in finančni delavci so edini prejemnik tega pomembnega priznanja na Goriškem.

(M. R.)

V novogoriškem izobraževalnem centru Iskra Delta je bil minulo soboto 7. marca enodnevni seminar, namenjen poslovnim organom, delavcem s posebnimi pooblastili in ostalim vodilnim delavcem Iskre Avtoelektrike Nova Gorica.

Seminar je priredila služba varstva pri delu, oz. vodja **Janko Bratuš**. Uvodno besedo je imel **Pavle Gantar**, član KPO SOZD Iskra, ki je posebej poudaril pomen tovrstnega izobraževanja, saj pomeni čimbolj varno delo delavcev, to pa ima za posledico dvig produktivnosti.

Udeležencem seminarja je v nadaljevanju spregovoril **Marko Vakselj**, glavni republiški inšpektor dela, najdlje pa se je zadržal pri spremembah zakona o varstvu pri delu. **Dr. Anton Prijatelj**, specialist medicine dela je imel izredno zanimivo temo s področja zaposlovanja invalidnih oseb, predavanje pa je podkrepil tudi s praktičnimi primeri iz svoje bogate dejavnosti. **Janko Bratuš**, vodja službe varstva pri delu je udeležencem prikazal analizo varstva pri delu v Avtoelektriki, **Marjan Štraus**, vodja projekta ekologije pri SOZD Iskra pa je predaval o ekologiji.

Slušateljce je čakala pismena naloga s področja varstva pri delu, nekak celovit pregled znanja, ki so ga pridobili s pomočjo priznanih strokovnjakov. Pohvaliti pa moramo tudi udeležbo slušateljev, ki je bila sto odstotna. (M. R.)

Lani kar 251.000 servisnih posegov

Iskrini serviserji so lani opravili za skoraj 2,2 milijardi dinarjev storitev. To je kar za 127% več kot leto poprej in za natanko tretjino več kot so načrtovali. Rezervnih delov pa so prodali za nekaj manj kot 3 milijarde dinarjev, povečanje pa je v odstotkih podobno kot pri storitvah. Ob tem vsekakor velja poudariti, da so serviserji opravili lani nad 251.000 servisnih posegov v primerjavi z 237.000 v letu 1985.

Seveda smo o poslovanju delovne organizacije Iskra Servis v minulem letu že pisali, pred nami pa so zdaj dokončne številke. Kot je znano, so serviserji ob razvejani mreži delavnic po vsej Jugoslaviji, organizirani v štiri tako imenovana produktna področja. Poglejmo, kako so poslovala lani:

Produktno področje I.

S servisiranjem električnih ročnih orodij so v tej panogi od storitev in prodaje rezervnih delov iztržili skoraj 3,5 milijarde dinarjev. Čeprav kakšnih večjih pripomb niso imeli glede založenosti z rezervnimi deli, pa jim je kdaj pa kdaj le primanjkovalo npr. rotorjev in statorjev, medtem ko so rezervne dele iz uvoza dobivali sorazmerno točno. Najhušji problem vidijo v nenormalni rasti cen rezervnih delov.

V panogi gospodinjstskih aparatov so lani realizirali za dobrih 207 milijonov dinarjev. Oskrba iz tovarn je bila za malenkost boljša kot leto poprej, še vedno pa je pešala pri nekaterih sušilnikih in sesalcih. Pri nekaterih reklamacijah so zlasti pogrešali tehnologa, ki bi spremljal kakovost izdelkov, opozarjal tovarno, spremljal spremembe na izdelkih in se dogovarjal za servisiranje novih proizvodov.

V produktno področje I sodi tudi vzdrževanje avtoelektričnih izdelkov. V tej panogi so lani realizirali okroglih 500 milijonov dinarjev skupnega prometa. Kakšnih večjih problemov z rezervnimi deli niso imeli.

Produktno področje II.

To produktno področje je lani doseglo nekaj manj kot milijardo dinarjev prometa. Med značilnosti poslovanja v letu 1986 so uvrstili tudi vse boljše oskrbo z rezervnimi deli tako lastne kot pogodbene servisne mreže. Ugodno ocenjujejo tudi sodelovanje z Iskrino proizvodnjo, torej tistimi organizacijami v nekdanji DO Široka potrošnja, ki proizvajajo izdelke za bave elektrone.

Produktno področje III.

Na tehnično tehnološkem področju dela je ta Produkt spremljal in usposabljal servisno mrežo za nove izdelke iz proizvodnega programa Telematike. Gre zlasti za centrale sistema 2000 ter Isicom 80, hkrati pa je širil tudi obstoječe programe v posameznih servisnih obratih. Opozarjajo tudi na aktivnosti za prenos dosedanjega dela reparatur perifernih elektronskih enot sistemov EPABX iz ljubljanskega repair centra v Rožni dolini na vse TSO.

Glede oskrbe z rezervnimi deli so bili na splošno zadovoljni, opozarjajo pa na reakcijo tržišča zaradi visokih cen Iskrinih rezervnih delov.

Produktno področje IV.

Podobno kot ostali trije Produkti, kot jih v Iskri Servis na kratko imenujejo, je bila tudi v četrtem Produktnem področju preskrbljenost z rezervnimi deli v minulem letu dokaj dobra. Bilo je tudi nekaj izjem, bolj pa se pritožujejo nad tehnično in servisno dokumentacijo, pa šolanjem kadrov, pomanjkanjem opreme, in še bi lahko naštel.

Skupna realizacija produktnega področja III. je znašala lani skoraj 4 milijarde dinarjev, IV. pa 1,3 milijarde dinarjev.

V poročilu o poslovanju Iskre Servis v lanskem letu so podrobno razčlenili tudi kadrovska vprašanja v tej Iskrini delovni organizaciji skupnega pomena. Ob koncu leta je bilo v DO skoraj 700 zaposlenih, pri čemer opozarjajo na vse boljše kvalifikacijsko strukturo. Poudarjajo, da pri zaposlovanju ne odstopajo od kriterija, da mora biti dejanska izobrazba enaka zahtevani. Kljub temu pa še naprej namenjajo prav šolanju kadrov izredno pozornost, zlasti pa bi radi spodbudili zanimanje tudi za študij ob delu, nekaj denarja pa imajo pripravljene tudi za štipendiranje za študij na Elektrofakulteti.

LD

**Iskra-SOZD elektrokovinske industrije, n. sol. o.,
Izobraževalni center Iskre**

Področje kakovosti

61001 Ljubljana, Trg revolucije 3

razpisuje v okviru izobraževanja za izpopolnjevanje strokovne izobrazbe in usposabljanja delavcev Iskre na področju kakovosti seminar

Tema: Prof. dr. Yoshikasu Tsuda

Analiza procesa in načrtovanja preskusa (Process analysis and Design of Experiment)

7. in 8. april 1987 — Brdo pri Kranju

Strokovno izpopolnjevanje je namenjeno vsem tistim, ki se ukvarjajo z analizo, kontrolo in krmiljenjem proizvodnih procesov in z načrtovanjem meritev in preskusov. Program seminarja je bil dogovorjen s predavateljem in predstavlja v Iskri nov in zanimiv pristop. Predavatelj je profesor na Rikkyo Univerzi v Tokiu in je ta program del standardnega paketa izobraževanja za obvladovanje kakovosti na Japonskem.

Predavanje bo v angleščini, na razpolago bodo pisni materiali v slovenščini in angleščini. Demonstracija in praktične vaje bodo na računalnikih PARTNER.

Pričakujemo, da udeleženci seminarja poznajo osnovne metode matematične statistike.

Organizator bo dan pred pričetkom seminarja organiziral neobvezno vajo za delo na računalnikih Partner, vendar se morajo udeleženci za ta del prijaviti posebej.

Vsebina: udeleženci seminarja se bodo seznanili predvsem z možnostjo uporabe računalnikov pri načrtovanju, krmiljenju in nadzoru procesov pa bodo imeli možnost to praktično tudi preskusiti. Na ta način si bodo pridobili temeljno znanje za delo na tem področju v lastnih organizacijah in procesih.

Izobraževalni program:

- Uvod v analizo procesa
- Matematične osnove analize variance
- Načrtovanje preskusa s pomočjo matrike
- Usposabljanje za načrtovanje preskusov s pomočjo računalniške simulacije proizvodnega procesa
- Zaključek in zagotavljanje kakovosti v procesu

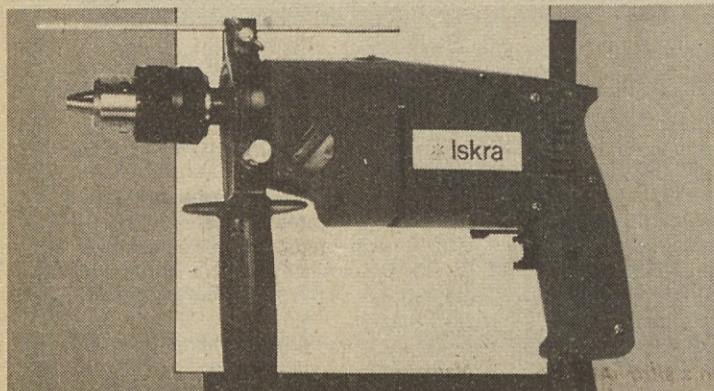
Čas in kraj:

S programom strokovnega izobraževanja bomo pričeli dne 7. 4. 1987 od 9. na Brdu pri Kranju v računalniški učilnici. Zaključek seminarja bo 8. 4. ob 18.30.

Vodja programa: Lotar Kozina, dipl. ing.

Prijave: Prijavnice pošljite najpozneje do 25. 3. 1987 na naslov: SOZD Iskra Izobraževalni center, Trg revolucije 3/XI, Ljubljana. Število udeležencev je omejeno na 20.

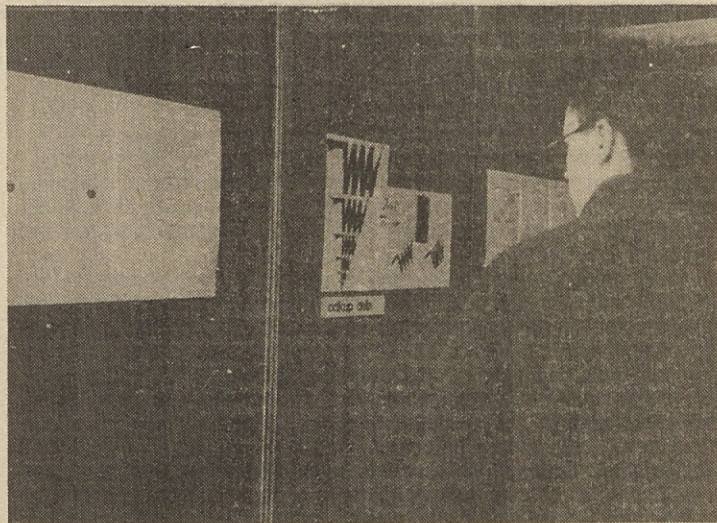
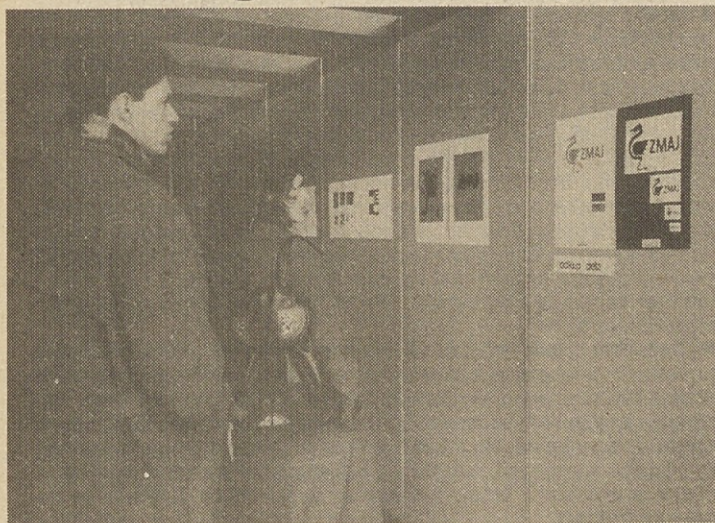
Prijavnice in informacije dobite na telefon: 061-222-212, pri Miši Čehovin.

Iskra Baterije Zmaj

Javni natečaj za oblikovanje zaščitnega znaka DO

Nova generacija izdelkov v novi obleki

V Iskri je že dolgo prisotno spoznanje, da brez dobrega oblikovanja ni dobrega izdelka. O skrbi za oblikovanje pričajo tudi nagrade, ki jih je Iskra prejela za svoje dosežke na področjih grafičnega oblikovanja, oblikovanja izdelkov in embalaže. Ta spoznanja in pa intenzivno vključevanje v ta čas zelo aktualno in tudi neobhodno potrebno tehnološko posodabljanje proizvodnje, so v DO Baterije Zmaj botrovali zamisli, da posodobijo, oz. osvežijo tudi blagovno znamko za svoje izdelke. V Zmaju so menili, da morajo pri tako pomembnih odločitvah kot je sprememba znaka, vključiti tudi znanje in ustvarjalnost širšega slovenskega prostora. Razpisali so javni natečaj, na katerega se je odzvalo kar lepo število oblikovalcev. Prispеле predloge so razstavili v avli Iskrine poslovne stavbe na Trgu revolucije, ki so jo odprli v sredo, 4. marca.

»Obstoječi znak Iskra Zmaj je star že sedem let,« je na otvoritvi razstave poudaril direktor DO Baterije Zmaj Vlado Podlogar in nadaljeval: »Takrat je pomenil nedvomen napredek v oblikovanju, poleg tega pa je označil tudi novo generacijo izdelkov. Seveda pa se v sedmih letih mnogo stvari spremeni. Iz proizvodnje za široko potrošnjo se vse bolj usmerjamo v proizvodnjo za profesionalnega kupca, pri čemer je najsodobnejši program litijevih baterij eno naših glavnih orožij. Analiza teh sprememb, še posebej sprememb na zunanjih tržiščih, je pripeljala do spoznanja, da je potrebno ob uvedbi nove generacije izdelkov spremeniti tudi obstoječi znak.«

O razstavljenih predlogih je v imenu komisije za oblikovanje zaščitnega znaka DO Iskra Baterije Zmaj spregovoril profesor na Fakulteti za arhitekturo Sergej Pavlin:

»Če pogledamo prispevke, moramo kljub

različnosti in zgolj približevalnemu pomenu najti v opredelitvah nekaj skupnega: težnja po novem. Pri vsakem avtorju je opazna težnja ustvarjalnosti, se pravi narediti nekaj, česar ni bilo. Vsaka nova ideja nehote prejšnjo popravlja, ali dopolnjuje in s tem spreminja, ne da bi težila za plagiatom. Tako se nam izvirnost — kot posebnost — prikazuje v posebnih oblikah; sega od začetkov do vzponov, ali iz njih zopet pade v povprečnost — to kar pričajo razstavljena dela.

Pogostokrat je možnih več dobrih rešitev — ker ne gre za pravilno — nepravilno, temveč za vrednosti od slabe do odlične. Zato predpostavljamo več pravilnih rešitev, med katerimi ni kvalitativne razlike, temveč kvantitativno stopnjevanje. Od tu dalje sledi dilema, kaj je boljše. S predpostavko, da najboljša nobena stvar ne more biti, ker jo je možno stopnjevati, se pri likovnem vrednotenju težko odločamo med

objektivno in realno vrednostjo; zato se pri zaščitnem znaku podrejamu predvsem smislu asociativne vsebine. Ta in taka razmišljanja so nas vodila pri izboru predloženih del, katerih, žal, niti eno ne dosega take izvirnosti in asociativne moči, s katero znaku ne bi bilo potrebno dodatno vsebinsko pojasnilo pripadnosti.

Odločitev, da se prva in druga nagrada ne podelijo, je s tem utemeljena. Enakovredna podelitev treh tretjih nagrad pa pripada predvsem enaki oceni za tri dela.«

Tri tretje nagrade je torej komisija za oblikovanje zaščitnega znaka DO Iskra Baterije Zmaj podelila predlogom, označenim s šiframi: »Zeleni Z 204«, »Aleš 87«, in »Volta«.

Ker prve nagrade niso podelili, še vedno ni odločeno, kateri predlog bo dokončno sprejet, saj so v Zmaju predvideli, da bi bil prvonagrajeni predlog tudi izbran za nov zaščitni znak. Torej bo treba nanj še malo počakati, saj ga nameravajo izbrati med imenovanimi tremi predlogi.

Pred vhodom v Iskrino poslovno stavbo postavljen pano je privabil kar nekaj obiskovalcev na ogled razstave, kar kaže, da se ljudje ne zanimajo samo za velike in zvečene razstave, kot je Bienale industrijskega oblikovanja, ali podobne, temveč jih zanimajo tudi stvaritve, namenjene sicer bolj interni rabi, če smo jim jih le pripravljene pokazati. To pa pomeni, da so ljudje tudi pri nas vse bolj naklonjeni lepo oblikovanim izdelkom in to naj bo izziv Iskrinim organizacijam, ki so na področju svoje celostne podobe in oblike svojih izdelkov doslej malo, ali nič storile.

D. P.

Nagrajeni predlog, označen s šifro »Zeleni Z 204«

Nagrajeni predlog, označen s šifro »Aleš 87«

Nagrajeni predlog, označen s šifro »Volta«

Drugi o nas

● Gorenjski glas je objavil obširen pogovor z Georgom Wirthom, direktorjem TOZD Zasebni telekomunikacijski sistemi v DO Iskra-Telematika. Pogovor je tekel o vključevanju v Eureko, o nastanku programa SI-2000 ter o problemih in težavah, s katerimi se srečuje ta temeljna organizacija. Direktor Wirth pravi, da je pristop k Eureki moč izvesti v štirih korakih, ki si sledijo. Vsak je pogoj za naslednjega, vsi štirje pa omogočajo akcijo. Najprej mora nastati tehnološko-inovacijski proizvodni center visoke tehnologije, ki želi še napredovati. Drugi pogoj je avtohtono znanje, univerza in inštituti, s katerimi gre lahko v koalicijo. Naslednji je podprtost s strategijo tehnološkega razvoja države, ki prednostnim in obetavnim programom daje tudi denarno pomoč, kar je v Eureki pravilo. Ko so izpolnjeni ti trije pogoji, mora obstajati želja po vstopu. Pri takšnem programu za uresničitev teh štirih pogojev delamo v Telematiki že štiri leta. To je izredno naporen in mučen proces, saj se srečujemo s težavami, ki so običajne predvsem v delovno intenzivnih okoljih. Marsikdo se ne zaveda, da zahtevajo novi sodobni programi, kakršen je SI-2000, žulje tudi na možganih.

● Ljubljanski Dnevnik piše, da je v osrednji Iskrini hiši delovna organizacija Iskra Zmaj predstavila dvaindvajset osnutkov grafičnih del javnega natečaja. Gre predvsem za spremembo zaščitnega znaka tovarne s tradicijo od leta 1923. Za nov design niso podelili prve in druge nagrade, pač pa tri tretje. Delovna organizacija Iskra-Zmaj se iz proizvodnje za široko potrošnjo vse bolj preusmerja v bolj specializirano proizvodnjo za profesionalnega kupca, kjer bo imela pomembno vlogo litijeva baterija.

● Nedeljski Dnevnik piše o zanimivih poslovnih potezah Božidarja Zajca, direktorja Iskrine temeljne organizacije Energetska elektronika v Cikavi pri Novem mestu. Tu so se zaposleni namreč že drugič v dveh letih z veliko večino odločili, da jih direktor Zajc vodi še naprej. Letos so mu izrekli zaupnico kar s 87% Delavci cikavske tovarne poudarjajo direktorjevo sposobnost in pravilnost strategije, ki so jo v tovarni začrtali pred dvema letoma. Hkrati pa so sprejeli njegove precej »trde« pogoje, ki pa so za normalni poslovni svet nekaj običajnega: izkoristiti vse materialne in človeške možnosti, poskrbeti za ustrezno počutje in plačo ter gledati daleč naprej. Tudi številke zgornjo pričajo o pravilnosti poti. Čisti dohodek in osebni dohodki so lani porastli za 146%, proizvodni plan so presegli za 9,5% in povečali kvaliteta sredstva za 1,5 milijarde dinarjev. Klirinški izvoz je v primerjavi z letom poprej porasel za 74%, konvertibilni pa za 21%.

● Dolenjski list je objavil prispevek o obisku predsednika Skupščine SR Slovenije Mirana Potrča v Iskrini TOZD HIPOT v

Šentjerneju. Predstavniki tovarne so ga seznanili z lanskimi rezultati gospodarjenja, ki so bili nekaj manj uspešni, kot so v tem kolektivu z blizu 700 zaposlenimi sicer navajeni. Prepričani pa so, da imajo še velike možnosti in imajo temu ustrezne razvojne načrte. Precej vlagajo v raziskave, saj vedo, da brez njih ni prihodnosti. Za to namenijo vsako leto okrog 6% celotnega prihodka, ki so ga lani ustvarili za 6,3 milijarde; na tuje so lani prodali za 3,8 milijona dolarjev izdelkov.

● Media Marketing, jugoslovanski časopis za trženje in tržno komuniciranje je v zadnji številki v uvodniku komentiral analizo propagandne aktivnosti v jugoslovanskih tiskanih medijih v letu 1986. Analiza je pokazala, da so bili največji oglaševalci v minulem letu trgovci. Največ sredstev so za tiskano propagando namenili v Sloveniji, saj so investirali kar 46 vse jugoslovanske časopisno-revialne propagande. Največji jugoslovanski oglaševalec je Iskra, ki je za komuniciranje z jugopotrošniki, bralci, namenila v letu 1986 dobrih 150 milijonov dinarjev. Precej za njo je Gorenje z 62 milijoni, na tretjem mestu pa JAT z okoli 56 milijonov dinarjev. Najbolj »varčni«, jugoslovanski časopisni oglaševalec minulega leta je bil leskovački Lesoteks, ki si je s 3000 dinarji celotnega oglasnega stroška prislužil zadnje 1.132. mesto. Komentar se konča z besedami: »Povej mi, kje in koliko oglašuješ in povem ti, kdo si.«

● Delo piše o otvoritvi CEBIT '87, največjega sejma informacijske, pisarniške in telekomunikacijske tehnologije na svetu. Letos je razstavljalo 2190 razstavljalcev iz 35 držav, na 205.000 m² površine. Najmočnejše zastopstvo so imele ZDA, za njo Velika Britanija, Tajvan in Švica pa Japonska itd. Na CEBIT je razstavljalo tudi šest jugoslovanskih podjetij, med njimi tudi IDC, oz. frankfurtska podružnica Iskre-Delta. V primerjavi z lanskim letom se je udeležba Jugoslavije povečala za tretjino.

● V okviru najnovejših sporočil o PCB in njegovih posledicah piše mariborski Večer, da bodo v Rogaški Slatini uporabili ameriško metodo izplavljanja PCB. Prve paciente bodo pričeli sprejemati v Rogaško Slatino takoj, ko bodo zbrani in ovrednoteni vsi zdravniški izvidi o pregledanih. Zdravljenje po ameriški metodi, ki vključuje redno savnanje, je že pripomoglo k bistveno izboljššanemu zdravstvenemu stanju delavke, ki se je pri delu s PCB v Iskrini tovarni najbolj zastrupila. Sicer pa rezultati meritev zraka pri gradnji varnega odlagališča za kontaminirane zemljine in odpadne kondenzatorje ter rezultati meritev sedimentov in vode v Krupi kažejo na manjšanje koncentracij PCB. Po dokončani sanaciji bodo verjetno uspešno prekinjeni glavni viri onesnaževanja in bo koncentracija PCB v okolju in Krupi še naprej upadala.

Iz tujega strokovnega tiska

Domotecnika '87

Na kölnskem velesejmu Domotecnika '87, ki velja za največji evropski prikaz izdelkov splošne rabe, je bilo opaziti veliko tehničnih novosti.

Inovacije so temeljile posebno na programih varovanja okolja in energetskega varčevanja. Najbolj so bodli v oči novi pralni in pomivalni avtomati, ki potrebujejo manj energije, vode in praška — odvisno od stopnje trdote in tudi manj sredstev za preprečevanje vodnega kamna. Prihranek doseže tudi 20%. Ravnanje s strojem je pri novi generaciji mnogo enostavnejše. Višek inovacije predstavlja »govoreči« pralnik, ki po programu pove, koliko praška potrebuje. To razkošje je mogoče le z elektroniko, ki jo krmilijo mikroprocesorji v strojih. Smiselne so tudi varnostne naprave, npr. proizvajalcev Boscha in Mieleja, ki pokažejo avtomatični aqua stop (zaporo vode) pri nenačezorovanem pranju in izpiranju. Zaradi tega tudi ne more priti do nepredvidenih poplav. Avtomati so zelo tihi in komaj slišni pri centrifugiranju tako, da tudi v nočnih urah ne motijo sosedov.

Na zmrzovalnih celicah hladilnikov in zmrzovalnikov starejših

tipov se nabirajo obloge ledu, ki jih je treba od časa do časa obvezno odtajati. Pri novih tipih tega problema ni več, o čemer smo v tej rubriki že poročali. Na splošno porabijo nove vrste manj električne energije. Zanimiva je tudi novost, da so hladilniki bolj prilagojeni gospodinjskim potrebam, saj v njih lahko hranimo steklenice velikega formata, ali pa visoke posode.

Za osamljene ljudi, ki imajo majhna stanovanja, je industrija prilagodila svoje izdelke. Od majhnih peči, prek mini-sesalnikov, ki jih lahko obesijo kar na zid, do mikrovalovnih pečic, ki jih je moč spraviti pod vsako visečo omaro. Vse to naj bi olajšalo delo v samskih gospodinjstvih.

Tudi tehnika sesalnikov je napredovala. V primerjavi s prejšnjimi modeli imajo širšo uporabnost. Za zasebna gospodinjstva so sedaj na voljo takšni, ki posedajo tako vodo kot prah. Razveseljivo je, da je tudi filtrska tehnika boljša, kajti prejšnje papirnate in tekstilne vrečke niso bile ustrezne za tiste, ki so alergični na prah. Izmenljivi specialni filtri so rešili tudi ta problem.

Mikrovalovne peči vseh velikosti in izvedb so bile predmet največje

pozornosti na letošnji Domotecniki. Majhna peč že dolgo ni nobeno razkošje, temveč koristen pripomoček za moderno kuhinjo. V nekaj minutah omogoča pripravo hrane, ki je bila prej globoko zamrznjena. Tehnične slabosti, kot npr. pomanjkljiva zaščita proti sevanju, so že zdavnaj odpravljene. Mikrovalovne pečice so opremljene z vsem komfortom. Na voljo so tudi že velike peči s kombinirano tehniko vročega zraka in mikrovalovno tehniko.

Za osebno higieno in telesno nego je Domotecnika pripravila vrsto majhnih naprav. Ni manjkalo električnih zobnih ščetk in ustnih prh, manikirnih in pedikirnih naprav, do grelnih blazin. Velika je bila konkurenca med ponudniki grelnikov in bojlerjev, ki koristijo samo nočno električno tarifo. Zelo veliko je bilo tudi gospodinjskih naprav, ki rabijo zemeljski, ali tek-oči plin.

Most čez Bospor

Trinajst let po tem, ko so izročili promet prvi most čez ožino Bospor v Istanbulu in s tem omogočili prvo kopensko povezavo med Evropo in Azijo, gradijo sedaj drugi most. Jeklena konstrukcija s 1.510 m dolžine in razponom nad ožino

1.090 m, bo nared leta 1988. S tem bo za dolgo rešen problem povezave med evropskim in azijskim delom Turčije.

Po projektu britanske firme Freeman Fox in sodelovanju turške firme Botek bo potekala gradnja drugega mostu 6 km severno od dosedanjega. Na tem mestu je Bospor širok približno 800 m. Z izbiro nosilnih stebrov na obrežju v razdalji 1.090 m bo mogoče, da bodo ladje ob 65 metrski višini nemoteno plule po ožini. Novi most bo 16 m daljši od prejšnjega in bo peti največji most na svetu.

Imel bo štiripasovnico s stranskimi hodniki za pešce. Po novem mostu bodo lahko vozili tudi tovornjaki z največjo nosilnostjo 180 ton. Ker bodo most gradili na potresnem območju, so upoštevali tudi to, prav tako tudi hitrost vetra do 45 m/sek.

Most bo povezal moderno avtomobilsko cesto, ki bo dolga 217 km in bo obšla mesto Istanbul. Razdeljena bo na štiri odseke v dolžini 62, 37, 45 in 73 km in bo imela šest priključkov in tri viadukte iz prednapetega betona, od katerih bo najdaljši 690 m.

Zbral, prevedel in priredil
Marjan Kralj

Upokojenci

U Beogradu osnovano je Udruženje penzionera Iskre

Penzionisani radnici »Iskra Commerce«, »Iskra-Servis« i »Iskra Montaža« na svojoj osnivačkoj skupštini koja je održana dana 12. decembra 1986. g. osnovali su svoje Udruženje. Tom prilikom su jednoglasno doneli i svoj Statut, kao i druga samoupravna akta kojima regulišu sva pitanja iz materijalno-finanjskog poslovanja, a izabrali su i svoje predsedništvo, sekretara i blagajnika.

Sprovedenim postupkom u skladu sa zakonom, uz prethodno datog mišljenja Opštinske konferencije SSRN Starog grada, određen je upis u Registar društvenih organizacija kod Gradskog sekretarijata za unutrašnje poslove grada Beograda dana 04. 02. 1987. g. Od ovoga dana Udruženje penzionera Iskre u Beogradu dobilo je status pravnog lica i zvanično počelo je sa svojim radom.

Udruženje je dobrovoljna, društveno-humanitarna organizacija, zasnovana na samoupravnim osnovama u koju se udružuju uživaoci starostnih, invalidskih i porodičnih penzija, a ranije su radili na području Predstavništva Iskre u Beogradu.

Zadaci Udruženja su utvrđeni Statutom. Oni se uglavnom svode na to da se stara za poboljšanje materijalnog i socijalnog stanja svojih članova, a naročito onih sa nižim penzijama; da pomaže članstvu u ostvarivanju njegovih prava određenim zakonima i da im pruža pravnu pomoć, da daje inicijativu za razvijanje kulturno-zabavnih delatnosti, organizovanjem odmora, oporavka, izleta i drugih aktivnosti, a pre svega da na osnovu načela uzajamnosti i solidarnosti organizuje medjusobnu samopomoć u slučaju bolesti i drugih nedaća svojih članova. Jednom rečju da se brine o penzionisanim članovima »Iskre« na ovom području, koji su najčešće samim aktom penzionisanja bile prepušteni sami sebi, mada su skoro svi nekada bili pioniri u sprovođenju poslovne politike »Iskre« na ovom velikom prostoru i iza sebe ostavili su plodne rezultate.

NIKOLA ŠIMBOVSKI

Prevod:

V Beogradu ustanovili Društvo upokojencev Iskre

Upokojeni delavci Iskre Commerce, Iskra Servis in Iskra Montaža so na ustanovni skupščini, ki je bila 12. decembra leta 1986, ustanovili svoje Društvo. To pot so sprejeli tudi Statut in druge samoupravne akte, ki urejajo vprašanja materialno-finančnega poslovanja. Na skupščini so izvolili tudi predsedstvo, sekretarja in blagajnika.

V skladu z zakonom in predhodno danim mišljenjem Občinske konference SZDL Stari grad je izpeljan postopek za vpis v Register družbenih organizacij pri mestnem sekretariatu za notranje zadeve mesta Beograd, dne 4. 2. 1987. Tega dne je Društvo upokojencev Iskre v Beogradu dobilo tudi status pravne osebe in uradno pričelo s svojim delom.

Društvo je prostovoljna, družbeno-humanitarna organizacija, zasnovana na samoupravnih temeljih, kjer se združujejo koristniki starostnih, invalidskih in družinskih pokojnin. Pred ustanovitvijo Zdrženja so Iskrini upokojenci delali na področju Predstavništva Iskre v Beogradu.

Naloge Društva so zapisane v Statutu in se v glavnem nanašajo na delovanje članov za zboljšanje materialnega in socialnega stanja članov Društva, predvsem tistih z nižjo pokojnino. Hkrati naj bi združenje pomenilo tudi sredino, kjer njegovi člani uveljavljajo svoje pravice določene z zakoni, kjer razvijajo kulturno-zabavno dejavnost pa organizirajo počitek, dopuste, izlete in druge aktivnosti. Predvsem pa gre za to, da se na osnovi vzajemnosti in solidarnosti organizira medsebojna samopomoč v primeru bolezni in drugih težav svojih članov. Z eno besedo, Društvo skrbi za upokojene člane Iskre, ki so bili pogosto s samim »upokojenskim aktom« prepuščeni samim sebi, čeprav so bili nekaj vsi pionirji v izvajanju poslovne politike Iskre in so za seboj pustili plodne rezultate.

Nikola Šimbovski
Prevod: V. Ž.

Ena izmed najbolj zanimivih delovnih organizacij na Goriškem je gotovo tudi Iskra Avtoelektrika. To pričajo številni obiski iz ožje in širše domovine, nemalokrat pa tudi iz inozemstva. Še najrajši pa jo gotovo imajo starejši občani Kroke in okolice, saj jo obišejo skoraj vsako leto. Tudi letos se tradiciji niso izneverili, kar okrog 50 jih je bilo znova na obisku minuli petek. Gos-

titeljem so poklonili kovano podobo kroparskega kovača v znak prijateljstva, prijaznega sprejema in zahvale. Ob koncu delovnega časa pa so ob dvorišni zelenici izredno lepo zapeli in na izviren način pospremili zaposlene na pot proti domu. »Prihodnje leto pa spet nasvidenje«, so rekli gostje in gostitelji.

M. R.

Naših štirideset let

Piše:
Dušan Željeznov

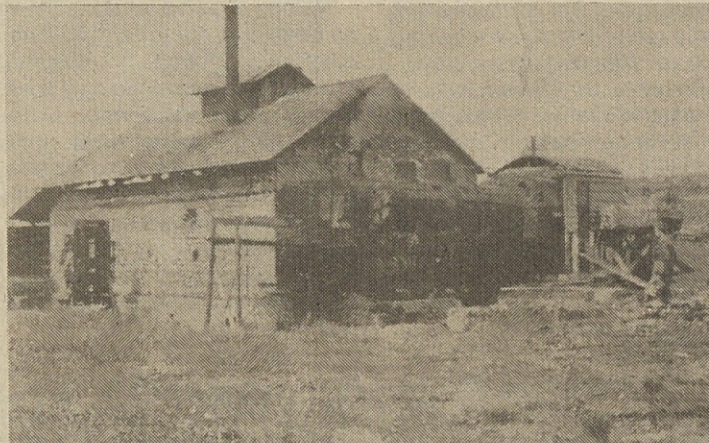
Naš sogovornik:
Rudi Jančar

Spomin na partizanska leta

Velik vzpon je naša panoga, oziroma služba doživela z zlomom Italije. Ogromen plen in množičen odhod tehničnega kadra iz Ljubljane na osvobojeno ozemlje je dalo naši partizanski vojski novo, krepko oporo s formiranjem najrazličnejših delavnic, med njimi tudi precizne mehanične radio-delavnice — početka v Starih žagah in Novi Gori, nato pa v Čermošnjicah. Istočasno so v Črnomlju začeli z novimi telegrafskimi tečajji, ki jih je vodil tovariš Kukovec, odkoder so se odslej nenehno rekrutirali kadri za partizanske enote in ostale vodstvene organe. Iz njih so zrasi odlični telegrafisti, ki so kaj hitro dosegli raven starih telegrafskih asov. Med njimi so bili Hrast, Lovko, Simonič, Veljak, Hudešček, Rozman, Pečnik in vrsta drugih. Vsak izmed njih je šel skozi krvavo šolo partizanskih bojev, ki je terjala poleg izredne predanosti tudi gibčnost in sposobnost prilagojevanja v konkretnih razmerah. Prvi so bili v globoki ilegali v podzemeljskih bunkerjih, drugi pa po borbenih edinicah. Prav tako so prihajali novi talenti tehnikov, znani so tako bratje Vrščaj iz Črnomlja kot sijajni improvizatorji tehničnih sredstev za vsako priliko. Iz Ljubljane so prišli ing. Dušan Lasič, Jelka Lasiš, ing. Ivan Gruden, Pavle Tepina, Milan Železnik, Rado Tavzes, Rudi Petkovšek, Viktor Bradač in še cela vrsta dobrih tovarišev, ki so tvorili velik kolektiv partizanskih radio-delavnic 99 D. Montirali so si

vodno turbino kot izvor električne energije na majhnem potoku v Starih žagah, napeljali so telefonske linije vzdolž osvobojenega ozemlja, za žice jim je služilo vse — od navadne do bodeče žice, za izolatorje pa odbiti vratovi steklenic. Partizanske delavnice so izdelale svoj tip oddajnika-sprejemnika z nazivom »Spard«. Izdelovali so telegrafске tipke, popravljali vojaške radio-postaje in po potrebi izdelovali razne precizno mehanične izdelke. O dejavnosti teh delavnic imamo dokaj obširen arhiv. Delavnice so doslej že obširneje obdelovali živeči tovariši, in tako ohranili važen dokument o tehnični dejavnosti v tej dobi.

Pravtako je treba omeniti formiranje slovenske poročevalske agencije in prisluškovalne službe, nekakega predhodnika slovenskega Tanjuga. Tu so bili dr. Lemež, Stane Krašovec, Tone Jakopič, Borut Megušar in še cela vrsta telegrafistk in telegrafistov. Radijska služba v tem obdobju je služila partizanskim enotam kot izredno

Elektrarna na železniški postaji v Črnomlju

sredstvo za propagando med svojimi enotami, kakor tudi na terenu. Vsaka enota je formirala tak oddelek in si skušala nabaviti, če že ne oddajne postaje, pa vsaj sprejemnik.

Po kapitulaciji Italije so se v Črnomlju začele priprave za redne oddaje Radia-Osvobodilne fronte Slovenije. Prvo improvizacijo je pripravil Stane Vrščaj, nato pa se je s prihodom ing. Erbežnika in drugih tovarišev postaja konsolidirala tudi glede studijskih priprav. Po zamisli ing. Erbežnika so izdelovali, posebno sobo za studio oddajne postaje, ki je bila vsa obdana s svilo

angleških padal. Električni tok pa smo dobivali iz parne lokomotive v Črnomlju, ki ima tudi svojo burno zgodovino, o čemer bi pa lahko več povedal Župančič in Dušan Golob.

L. 1944 skoraj ni bilo večje enote ali terenske organizacije, ki bi ne imela v večji ali manjši meri organizirane radijske službe ali celo radijske povezave. To velja zlasti za vojsko in za glavna politična vodstva v različnih predelih Slovenije. Pri Glavnem štabu je bil že preje organiziran oddelek za zveze z zelo razširjeno mrežo postaj in dobro izdelanim sistemom šifriranja in tehnične službe. Zveza Slovenija — RSJ je delala neprekinjeno do 6. novembra 1944 pretežni del v bunkerju — to je skoraj dve leti, ko se je po vdoru belogardističnih sil morala preseliti iz »zemlje nikogar« na osvobojeno ozemlje v Črnomelj. Ob tej priliki smo izgubili našega hrabrega in zvestega kurirja Belija-Jožeta Anžiča in telegrafistko Urško Velušček. Po začetnih težavah z novimi telegrafisti je v Črnomlju začela postaja zopet redno delova-

ti in tako delovala stalno do osvoboditve in še po njej do l. 1946. v Ljubljani. Prav tako ni bilo več prekinitve delovanja slovenske poročevalske službe, ki se je šele po koncu vojne reorganizirala v okviru Tanjuga FNRJ.

Radio OF je svojo nalogo opravljal tudi še prve dni po osvoboditvi in je dočkal svobodo na Ravni gori v Gorskem kotarju, medtem ko je po zaslugi naših tehnikov v Ljubljani in Jelke Lasič, začela že z redno oddajo ohranjena radijska postaja v Ljubljani.

Ce torej trdimo, da imajo institut, Iskra, Radio-Slovenija in pošta svoje korenine v partizanih, tedaj ne pretiravamo. Poglejmo sami sestavo po vseh teh ustanovah ali pa na univerzi pri oddelku prof. Lasiča, vsepovsod bomo videli, vodilne kadre iz vrst ljudi, ki je šla na kakršenkoli način skozi boj, bodisi v partizanskih enotah, ilegali ali taboriščih. To ni vprašanje golega zaupanja ali sinekure, tu je šlo za duh in zdrav koncept, ki so ga vnesli v organizem omenjenih ustanov in ki še danes oživlja in oplaja delo vseh naših sedanjih sodelavcev, ki so se po osvoboditvi združili v našem naporu za izgradnjo naše socialistične domovine. Kolikokrat smo se z ing. Lasičem, Grudnom in drugimi tovariši, ki so bili ali so še danes v Iskri, ali s katerimkoli, ki je bil v službi z nami, pogovarjali o naši bodočnosti, vedno smo imeli v mislih podobne ustanove, podjetja in znanstveno pedagoško delo. O tem smo sanjarili, ko smo gledali iz delavniških oken na Novi Gori Kamniške planine ali ko smo v borbenih enotah ali s kurirji hodili v bližini Ljubljane, o tem so razmišljali tudi naši tovariši na okupiranem ozemlju v Ljubljani in tudi v taboriščih. Mislili smo na padle tovariše, na tov. Luznerja, in že takrat sklenili, da jim bomo po osvoboditvi postavili s svojim delom dostojen spomenik.«

Kronologija razvoja IEV

1. Inštitut za elektrovezve v Ljubljani je bil ustanovljen z uredbo o ustanovitvi in delokrogu Inštituta za elektrovezve v Ljubljani, ki je bil pripojen Ministrstvu težke industrije, Službeni list FLRJ št. 25/48.

2. S sklepom Sveta za zakonodajo in izgradnjo narodne oblasti FLRJ z dne 1. 3. 1949 št. 678/49 je bil Inštitut prenešen v sestav Zvezne planske komisije — uprave za napredk proizvodnje.

3. S sklepom vlade Federativne narodne vlade Jugoslavije z dne 16. 6. 1952 LV št. 2115 je bil Inštitut prenešen na vlado LRS.

4. Z odločbo vlade LRS z dne 6. 1. 1953 št. II. 1217/2-52 je Inštitut za elektrovezve s 1. 1. 1953 prešel s proračunske ustanove v gospodarsko ustanovo s samostojnim finansiranjem.

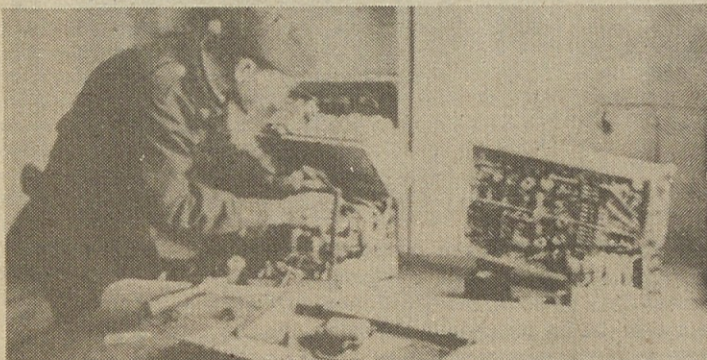
5. Z odločbo IS ljudske skupščine LRS z dne 9. 7. 1954 št. 771/5-54 je bil Inštitut za elektrovezve razglašen za finančno samostojen zavod z veljavnostjo od 1. 1. 1954 dalje.

Inštitut je imel sledeče naloge:

1. Raziskuje in rešuje znanstvene probleme na področju elektrovezve, telemehanike, elektronike in tehnike šibkega toka, posebno glede na industrijsko proizvodnjo za potrebe elektrovezve.

2. Izboljšuje obstoječe ter odkriva in uvaja nove tehnološke postopke na področjih omenjenih pod točko 1.

6. Z odločbo IS ljudske skupščine LRS z dne 3. 1. 1955. št. 1258/12-54 je prešel finančno samostojen zavod na poslovanje kot podjetje. Firma podjetja je Inštitut za elektrovezve. Predmet poslovanja je proizvodnja in razvoj telekomunikacijskih naprav in sredstev ter projektiranje javnih in specialnih instalacij s svojega delovnega področja.

Popravljanje radijskega aparata v radiodelavnici v Čermošnjicah, 1944

Še vedno v ruševinah

Nove dimenzije dopusta: s čolni preobloženi avto v senci pod palmami, fotoaparati na rami, množica zdolgočasnežev, hrup strojev z začetka 20. stoletja, pridni delavci iz Makedonije in — moj, in ne samo moj, kisli in začudeni obraz.

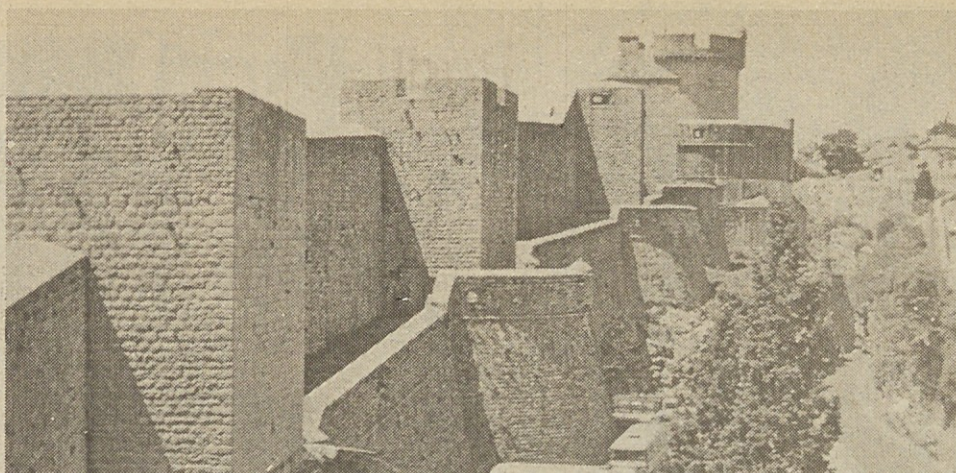
Pričakoval sem namreč, da me bo, po potresu pred skoraj desetletjem, pričakal Kotor ves mladosten, prenovljen, naličen; pa je še vedno skoraj ena sama ruševina. Skoraj sama. Nekaj hiš so že obnovili, nekaj pa jih je k sreči takrat ostalo celih.

Čez mesec dni bo minilo že sedem let, ko je po tem lepem delu Črne gore gospodaril katastrofalni potres. Menda je takrat poškodoval ali porušil kar 12.000 zgradb(!), od njih pa je bila neuporabna četrtina. V Jugoslovanski enciklopediji še piše, da bosta solidarnostna pomoč vseh narodov in narodnosti Jugoslavije in pomoč iz tujine omogočila postopno celovito obnovo.

Pa gre, kot kaže, res za postopno. Ne vem, ali je ta pomoč premajhna ali pa »odteka« kam drugam. Ali pa oboje. O tem »odtekanju« sem marsikaj slišal že teden dni prej v Titogradu; vse skupaj je nekakšna javna tajna, vrabci veselo čebližajo, nihče pa se ne sekira...

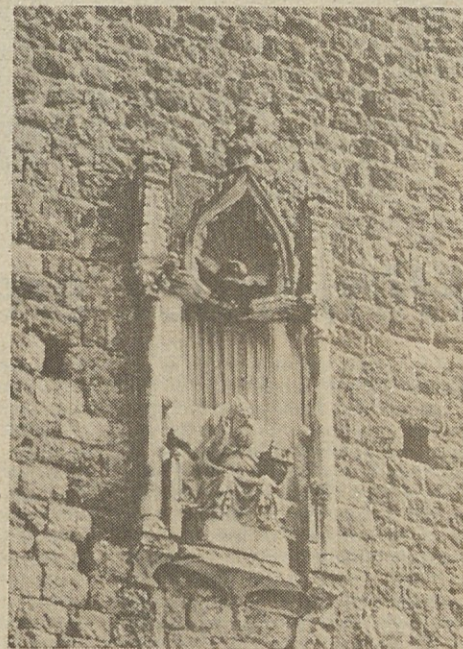
Žal mi niso pokazali tistega znamenitega — najboljšega na svetu — streljšča, ki so ga, to pa smo uradno prebrali v dnevnem časopisu, zgradili s solidarnostnim denarjem. Mislim na tisti denar za potres, torej na potresno solidarnost in ne na drugo. Saj vemo, da jih je več.

Žal mi tudi niso pokazali preštevilnih »solidarnostnih« vil in vikendov. Pravijo — morda tudi obrekujejo — da so. Nekaj pa je tudi res: obnoviti več tisoč stanovanjskih hiš, nikakor niso mačje solze, res pa je tudi to, da sem se med obiskom Kotorja spomnil za zanimivo domisljico, ki je krožila po potresu pred dob-

POTOPIS

Lado Drobež

Sv. Vlaho — zaščitnik Dubrovnške republike

rim desetletjem na Goriškem: kakšna je razlika med potresom in zemljotresom... Če slučajno ne veste, vprašajte sodelavca.

Morda pa so res vse skupaj le bolj čenče. Ker me bo dopustniška pot tudi letos — razumljivo — peljala na Taro, bom verjetno obiskal tudi Kotor. Upam, da ne bom tako razočaran kot lanskega avgusta. Takrat sem celo pozabil napraviti kakšen posnetek. Bil pa bi preveč naturalističen. Zato pa so mi, nekaj ur pozneje, uspeli lepi posnetki Dubrovnika.

Toda najprej v Cavtat. Ta je bolj po mojem okusu. Toda spet hladna prha: ne, ne mesto je še vedno najlepše na Jadranu, toda zaprta je bila znamenita grobnica rodbini Račić, delo mojstra Meštrovicia. Oglejte si jo, pa čeprav vas bo motil hrup potniških letal, ki vzletajo ali pristajajo na bližnjem dubrovniškem letališču v Čilipih. Nekaj metrov nad Cavtatom je Koridor, tako da je sredi turistične sezone kot na fankfurtskem letališču...

Sprva sem nameraval še pisati o cenah v Cavtatu in Dubrovniku. Ampak mislim, da je to brez pomena: lanske so bile zasoljene do skrajnosti, cene namreč, letos pa se nam bo za njimi še kolcalo. Če bomo seveda preživeli. Še sreča, da je Tara sladkovodna...

V tem potopisu sem nekje, bolj na začetku, že omenjal, da so stali čevapčiči nedaleč od Dubrovnika natančno devetkrat več kot v Sarajevu na Baščaršiji...

Dubrovnik kot Dubrovnik, nato pa Zaton, Ston, Orebič, skratka polotok Pelješac, zatem pa še kratka vožnja s trajektom do Korčule, mesta Marka Pola. (Se nadaljuje)

Na slikah: pogleda na dubrovniško mestno obzidje

Himalajci, srečno!

Alpinistični odsek Kamnik je ob svoji 50-letnici izbral za svoj cilj Lotse šar, ker pa se je ob tem pokazala možnost morebitnega vzpona na srednji vrh, je komisija za odprave v tuja gorstva, ki ji načeljuje Tone Škraja razpisala mesta za štiri alpiniste in zdravnika, ki bi okrepili Kamniško ekipo. Vrhna sta torej Lotsejev vzhodni vrh, 8400 m visoki Lotse šar in srednji vrh Lotseja 8430 m, ki je najvišji še neosvojeni vrh na svetu. Poznavalci ga uvrščajo med največje tehnične probleme v Himalaji, pa tudi Lotse šar je izredno težak saj je bil doslej osvojen šele dvakrat (prvič so ga leta 1970 zavzeli Avstrijci po vzhodnem grebenu, drugič pa Čehi pred tremi leti po južni steni), čeprav je nanj poskušalo že 21 odprav.

Na pot so odšli Kamničani: vodja je Cene Griljč člani pa Cene Berčič, Rado Nadvenšek, Marko Pre-

zelj, Janez Benkovič, Milan Gladek, Janko Plevel, Janez Šušteršič. Ekipa KOT G, (Komisije odprav v tuja gorstva), je pa sestavljena iz sledečih alpinistov: Filip Bence, Silvo Karo, Tomo Česen, Andrej Štremfelj in zdravnik Peter Pajntar. Ker je med pokrovitelji tudi Iskra Commerce je bila naša dolžnost, da se slovesa in konference udeležimo tudi Iskraši.

Kakšne misli in želje naj zapišemo ob takih trenutkih kot je odhod prijateljev v neznano. Misli se obrnejo v spomine, na prve sramežljive začetke pred nekako tridesetimi leti na Trisul, Kangbačen... ne bom vsega našteval in potem so prišle Anapurne, Makalu, Everest in potem se je svet nenadoma zavedel da tudi majhni narodi znamo in imamo pravico hoditi v hribe.

V alpinizmu smo vedno vsostavljali vzporednice z večjimi narodi,

V petek 27. februarja 1987 smo se zbrali v prostorih planinske zveze Slovenije na tiskovni konferenci ob odhodu naše letošnje 13 članske himalajske odprave. Finančno je odpravi priskočila na pomoč tudi Iskra Commerce.

in rezultat, dohiteli smo jih in presegli. Kdo se lahko primerja z dejanji naših fantov na Everestu, Cerro toreju, Cerro egerju, Aconcagui, kjer so v tisočmeterskih stelah obračala najbolj zveneča imena svetovnega alpinizma. Tudi Messner ni Bog, je samo človek, toda človek ki je svoje uspehe in tudi poraze znal kapitalno prodati, nam pa seveda naše socialistična morala ne dovoljuje (nismo fuzbalerji). V tujini se pogovarjajo o denarju, reklami, pri nas govorimo o lepoti in globini doživetja. Kaj je lepšega kot velika dejanja majhnih narodov, in ne kaj je lepše od besed, ki jih je izgovoril pokojni Nejc Zaplotnik na vrhu Everesta »gor sva, zdej pa ne veva kva bi«. Vsi cilji in vse poti se lahko končajo

v lepoti izrečenih besed. Napori so minljivi, doživetja ostanejo in rešnica ki ti jo gora izkleše v srce je večna. Človek vedno išče in dokler bo iskal se ni bati za njegovo bodočnost. Alpinizem je na žalost, ali k sreči ena redkih naših dejavnosti kjer smo mogoče močnejši od drugih večjih narodov.

Kaj naj na koncu zaželimo alpinistom, ki so sedaj že nekje v ogromnih Himalajskih dolinah. Tri mesece jih ne bo. Psihični in fizični napori bodo uničujoči, kakšno bo vreme, kako bo z zdravjem... nešteto vprašanj se pojavlja ob podobnih podvigih. Dovolj besedi! Fantje zdravi se vrnite med nas pa če tudi vrh ne bo osvojen!

Mitja Jesenovec

Kegljaški turnir v Novi Gorici

Iskra Avtoelektrika Nova Gorica zna pristaviti svoj »lonček« ob pravem času in na pravo mesto. No, v tem primeru pomeni »lonček« reklamo, ki je bila postavljena na novogoriškem kegljišču, kjer je minulo soboto potekal izredno zanimiv in močan kegljaški turnir ob dnevu žena, na katerem so nastopile kegljavke iz petih republik in pokrajine Vojvodine. Turnir, imenuje se Bratstvo in enotnost in je bil 31. po vrsti, je gmotno podprla tudi Iskra Avtoelektrika, k imenitni organizaciji pa so svoj delež dodali tudi Iskraši, naj omenimo le Joška Bremca, Borisa Peršolja in Milana Hvalo.

Številni gledalci mesta ob Soči smo imeli res kaj videti. Nastopila je vrsta državnih reprezentantk, med njimi tudi svetovna rekorde-

rka Marika Nagy, ki je bila tokrat »še« tretja med posameznicami. Zato pa smo toliko bolj uživali ob nezgrešenih metih mladinske državne reprezentantke in ene izmed naših najobetavnejših kegljavk

Olivera Busije (Vojvodina). Spominimo se, da je na zadnjem svetovnem prvenstvu v Münchnu postala svetovna rekorderka Marika Nagy s 480 podrtimi keglji in, da jih je na novogoroškem turnirju podrla

mlada Olivera kar 12 več, torej 492, potem je vsaka beseda odveč, da je bil turnir res spektakularen.

Ekipno je zmagala Slovenija pred Hrvatsko, Vojvodino, Srbijo, BiH in Makedonijo. M. R.

Z otvoritve kegljaškega turnirja v Novi Gorici

Prvenstvo v veleslalomu in smučarskih tekih

Športna komisija Iskre Električno orodje je tudi letos organizirala prvenstvo tovarne v veleslalomu. Tekmovali smo 21. februarja 1987 na smučiščih Zatrnika. Tekmovanja se je udeležilo nad 200 delavcev. Vendar prvenstvo ni minilo brez težav, v noči iz petka na soboto je zapadel sneg, kar nikogar ni odvrnilo od namena, da preizkusi smučarske sposobnosti.

Po končanih tekmovanjih je bila razglasitev rezultatov v prostorih hotela Svoboda na Bledu. Najboljši so prejeli medalje. Predsednik DO Električna orodja Janez Teran jim je zaželel še veliko športne sreče. Tako smo kljub težavam uspešno spravili pod streho še eno prvenstvo Iskra v veleslalomu.

Rezultati — veleslalom:

deklice do 10 let: 1. Alenka Janc — 1.03.10., 2. Sabina Perčič — 1.07.45, 3. Nina Gros — 1.09.64, 4. Slavica Boštjančič — 1.12.57, 5. Mojca Golob — 1.13.49, 6. Mateja Slatnar — 1.137.53; **dečki do 10 let:** 1. Iztok Ropret — 52.07, 2. Simon Teran — 1.00.77, 3. Matej Poljanšek — 1.03.13, 4. Dejan Brezar — 1.06.01, 5. Žiga Novak — 1.07.22, 6. Klemen Perovšek — 1.10.32, 7. Borut Kaštvnik — 1.13.42, 8. Primož Pirc — 1.13.74, 9. Urban Poljšak — 1.15.10, 10. Anže Škrabelj — 1.18.18; **deklice nad 10 let:** 1. Saši Ropret — 49.67, 2. Maja Štivec — 55.55, 3. Saša Zupan — 56.28, 4. Irma Janc — 1.01.72, 5. Maja Purkart — 1.09.25, 6. Tatjana Žibert — 1.29.39; **dečki nad 10 let:** Edi Kosec — 49.59, 2. Gregor Gros — 49.69, 3. Mitja Novak — 50.43, 4. Gregor Polanšek — 51.04, 5. Borut Golob — 53.05, 6. David Jošt — 54.53, 7. Klemen Gaberšček — 1.03.42, 8. Borut Hegler — 1.03.81, 9. Mitja Kaštvnik — 1.04.98, 10. Marko Šušteršič — 1.08.15, 11. Jože Kopač — 1.09.45, 12. Uroš Purkart — 1.26.63, 13. Rud Krt — 1.40.57; **ženske B razred:** 1. Alojzija Perme — 1.01.92, 2. Jolanda Škrabelj — 1.02.59, 3. Joži Kosec — 1.02.99, 4. Cilka Brankovič — 1.19.40, 5. Magda Vraničar — 1.24.28, 6. Lilijana Boštjančič — 1.24.96; **ženske A razred:** 1. Jasna Soklič — 50.00, 2. Majda Cermelj — 53.53, 3. Lilijana Veber — 54.82,

Prihod avtobusa na Zatrnik in razdelitev štartnih števil

4. Barbara Sever — 59.21, 5. Karmen Tanjšek — 1.00.79, 6. Vera Čebulj — 1.01.23, 7. Jana Pelko — 1.02.26; **moški D razred:** 1. Jože Pintar — 49.38, 2. Peter Keše — 50.40, 3. Viktor Homan — 1.01.76, **moški C razred:** 1. Andrej Ivanuša — 45.50, 2. Rajko Križnar — 47.79, 3. Jure Zupan — 48.36, 4. Jože Meglič — 49.59, 5. Martin Janc — 50.75, 6. Milan Čelik — 51.30, 7. Anton Jagodic — 51.59, 8. Andrej Ropret — 52.06, 9. Janez Štivec — 52.61, 10. Anton Kaštvnik — 53.42, 11. Ambrož Teran — 54.12, 12. Ciril Hegler — 54.58, 13. Milan Vavpot — 56.18, 14. Tomo Pirc — 59.33, 15. Edo Ferenčak — 59.64; **moški B razred:** 1. Slavko Udovč — 42.74, 2. Igor Poljšak — 46.53, 3. Viktor Sajevec — 46.79, 4. Marjan Debeljak — 47.24, 5. Miro Preisinger — 50.56, 6. Franc Draksler — 50.83, 7. Boštjan Ilovar — 51.21, 8. Dušan Sever — 51.91, 9. Viktor Lesjak — 51.91, 10. Jože Jošt — 52.64, 11. Slavko Perčič — 53.40, 12. Boris Vukanac — 53.69, 13. Franc Jeglič — 55.70, 13. Marko Polanšek — 55.70, 14. Janez Bešter — 56.13, 15. Franc Rant — 56.53, 16. Milan Rihtaršič — 57.19, 17. Slavko No-

vak — 58.64, 18. Stane Zupan — 1.01.86, 19. Branko Nikoleti — 1.13.70, **moški A razred:** 1. Dušan Miklič — 44.75, 2. Dušan Naglič — 45.24, 3. Tomaž Danilovič — 46.99, 4. Milan Pirc — 47.73, 5. Ljubo Weithauser — 48.11, 6. Marko Trilar — 48.55, 7. Nace Lombar — 49.02, 8. Darko Bernik — 50.48, 9. Darko Kristanc — 50.87, 10. Miro Čebulj — 51.30, 11. Janez Pegam — 51.96, 12. Janez Sušnik — 57.59, 13. Andrej Jelar — 58.38.

Rezultati:

ženske B razred: 1. Helena Bešter — 12.26.57, 2. Marija Klobčič — 15.39.63; **ženske A razred:** 1. Jasna Soklič — 15.55.83, 2. Jana Pelko — 18.28.71; **moški D razred:** 1. Jože Pintar — 17.50.71, **moški C razred:** 1. Milan Čelik — 24.04.64, 2. Jure Zupan — 27.16.52, 3. Tone Tomaževič — 33.40.30; **moški B razred:** 1. Maks Jelenc — 18.13.36, 2. Janez Bešter — 26.31.71, 3. Milan Rihtaršič — 30.03.33, 4. Jože Jošt — 33.39.93; **moški A razred:** 1. Viktor Sajevec — 18.32.19, 2. Tomaž Dežman — 22.46.73, 3. Ivan Hudobivnik — 26.21.65, 4. Igor Debeljak — 28.23.28.

Jure Zupan

Smučarski teki

Tudi letos smo organizirali teke na smučeh. Trim klub Kokrica nam je pripravil proge, da smo lahko izvedli tekmovanje.

S Horjulsko Iskro na Koreno

Po prihodu avtobusa iz Ljubljane se nas je pred tovarno Iskra v Horjulu zbralo 26 udeležencev izleta. Pred tovarno smo popili čaj in šilček žganja, potem pa smo čez vas nadaljevali pot po strmi stezi proti Koreni, na kateri so bile še posamezne zaplate snega. Med samo potjo smo udeleženci prejeli naglavni spominski trak, ker letos praznuje Iskra v Horjulu 30 let obstoja.

Na kmetiji odprtih vrat na Koreni nas je po enourni hoji čakal čaj. Sončno vreme nas je izza miz potegnilo na hribček, vrh katerega stoji starodavna cerkev, odkoder je bil prelep razgled na Polhogorjsko in Škofjeloško hribovje, v daljavi pa na Kamniške Alpe in Julijce z očakom Triglavom. Na nasprotni strani je pogled zajemal horjulsko dolino, ljubljansko barje z obrobni hribovjem z vidnim vrhom Krim in v daljavi s Snežnikom in Nanosom.

Pot smo nadaljevali mimo kmetije Lešjak, kjer je bilo leta 1941 partizansko zbirno taborišče in čez Grdo dolino po daljši poti zaradi snega v Tolminu. V Tolminu so nas čakale domače klobase z domačim kruhom, pa čaj in pivo. Po okrepcilu in krajšem zabavi, saj je bila pustna nedelja, smo pot nadaljevali čez Samotorice in kmetije pri Cankari in čez Pil do vasi Vrzdenc. Tu smo si ogledali starodavno cerkev z zanimivimi freskami. Po ogledu in krajšem počitku v vaški gostilni smo po asfaltni cesti nadaljevali pot do Horjula, odkoder je bil na hitro organiziran prevoz z osebnimi avtomobili do Vrhnik. Od tu so imeli udeleženci izleta iz Ljubljane boljšo avtobusno zvezo do doma. Hoje je bilo približno 5 ur.

Matej Burjak

Skozil cilj je pripeljal Andrej Ivanuša

Nasveti

Krpo za brisanje zarošenih stekel napravite sami

Zelo neprijetno je gledati zarošena okna, v avtomobilu pa so zarošena okna lahko tudi nevarna. V trgovinah lahko dobite posebne krpe za čiščenje oken. Lahko pa tudi sami napravite krpo, s katero boste lahko zelo udobno in učinkovito čistili stekla. Ta krpa je kos jelenove kože, ki jo namočite v mešanico vode in tekočega glicerina. Kožo pustite, da se dobro posuši, nato pa jo lahko uporabljate za čiščenje vlažnih zarošenih stekel.

Stare hulahup nogavice uporabite za čiščenje tapet in sten. Dati jih morate seveda na omelo.

Kratke nogavice uporabimo, ko spomladi mažemo opanke s pasto za čevlje. Nogavice damo na roko, roko pa v čevlji in mažemo lahko brez skrbi, da bi nam ostal vzorec opank na roki.

Če ugotovite, da se je pri platnenih zavesah na oknu polomil plastični ročajček, uporabite za nadomestilo plastični zamašek s tube npr. od zobne paste, ali paradižnika tako, da skozenj prevrtate luknjico, skoznjo pa napeljite vrstico.

Ko kupite svojemu otroku, ali sebi lučko, ali ježka, ali kak drugi sladoleđ, ki ima vtaknjeno paličko, je ne zavržite, ampak jo operite in posušite, jeseni pa jo uporabite pri vlaganju zelenjave, da bolje leži v kozarcih.

Bodite varni v svojem stanovanju

Preverite naslednje kritične točke:

Pijača, cigarete, tobak in vžigalnike hranite tako, da jih otroci ne morejo doseči. Preverite, če so ogorki cigarete ugašeni, preden jih boste odvrgli v koš za smeti. Ne pozabite, da je zelo nevarno, če zadremljete v naslanjaču s prižgano cigareto!

Seznanim otroke z nevarnostmi ognja. Ne puščajte jih nikoli same z vžigalicami, ali prižganimi svečami.

Če se pokvari televizor, pokličite strokovnjaka. Ne postavljajte televizorja tja, kjer ni cirkulacije zraka. Svetujte otrokom, naj puste televizor pri miru!

Uporabljajte samo tisti elektromaterial, ki je predpisan in označen. Redno zamenjajte poškodovane kable in uporabljajte zaščitne vtičnice.

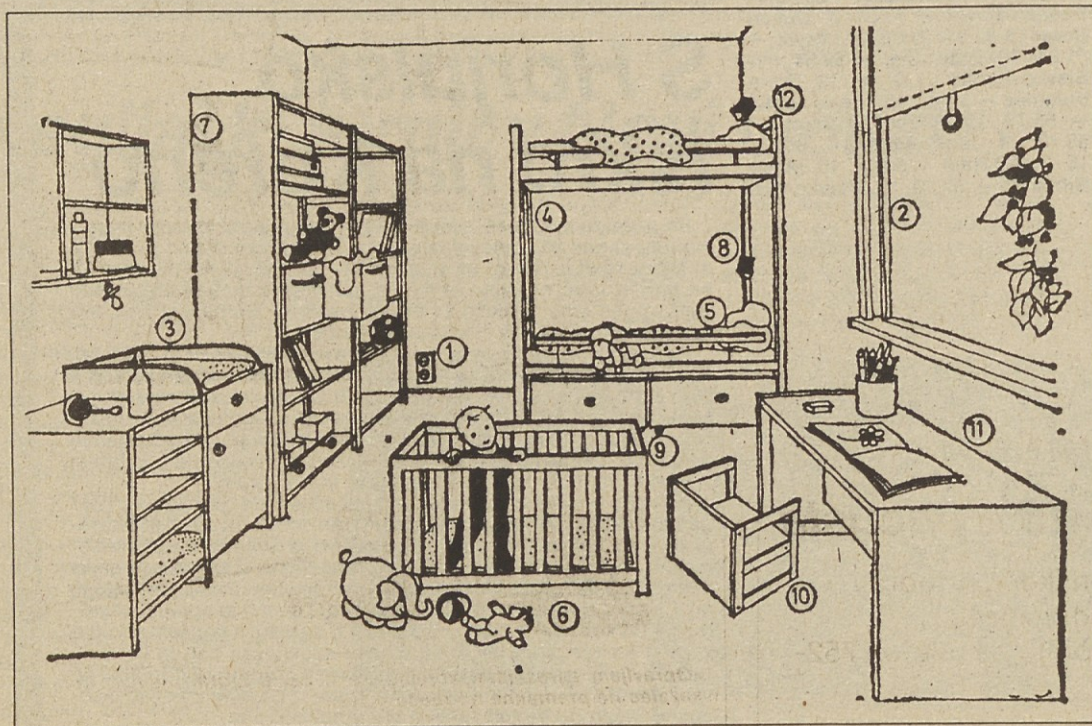
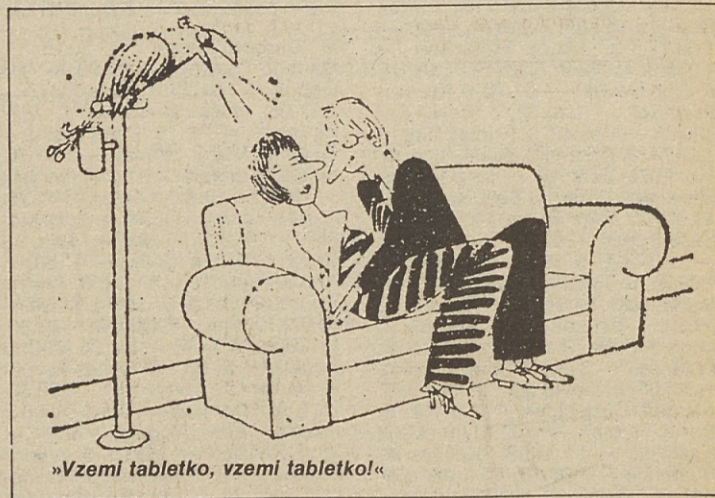
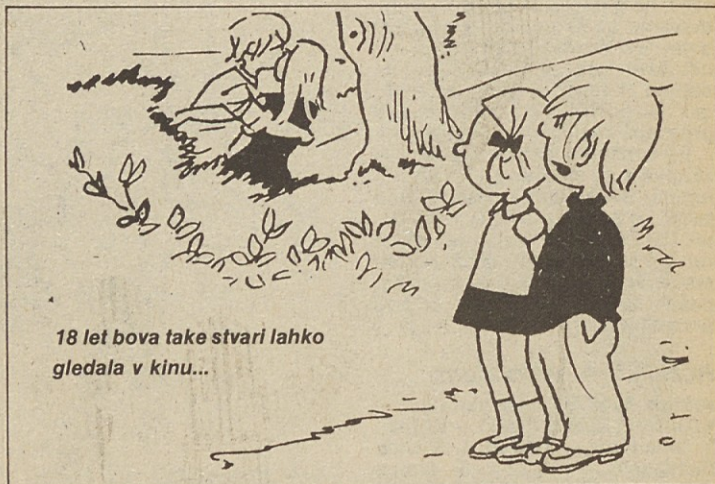
Namestite varnostne ključavnice na vrata in okna balkona.

Mislite na tveganje vzpenjanja otrok na krajih, ki jih lahko povedejo do prepada, ki je pod vašim nadstropjem. Ne postavljajte stolov pred okna.

Preverite, da cvetje, ki ga imate v sobi, ni strupeno. Pod malimi preprogami položite zaščito pred drsenjem, še posebej, če so tla gladka.

Poskušajte zaščititi otroke pred ostrimi robovi na pohištvu.

Zavarujte vse viseče elemente po sodobnih zidovih: police, težje slike, zidne svetilke itd. Ne otežujte visečih polic s pretiranim številom knjig, ker so izjemno težke.

Recept

Zraven regrata lahko pripravimo naslednje:

Krompirjevo testo razvaljamo za nož debelo, narežemo na pravokotnike tako, da vanje lahko zavijemo polovičke hrenovk — iz vogala v vogal. Zavijemo in oblikujemo jih v kifeljce in jih popečemo z obeh strani na vročem olju. Dobra je samo navadna hrenovka, safaleda pa morate prerezati!

Drobna znamenja pozornosti

Neka mati je te dni odnesla torto v vrtec, ker je imel njen otrok tistega dne rojstni dan. To je bilo zelo simpatično dejanje, če bi ga storila iz želje olepšati otrokov rojstni dan in ne zaradi obveznosti. Nasprotno pa je torta za rojstni dan, narejena posebej za vrtec, postala obveznost. In matere, ki bi jim to ne prišlo na misel storiti (ker, recimo, nimajo sredstev za to, ali pa časa) podležejo pritistiku nove obveznosti. Če ne prineseš torte otroku v vrtec na njegov rojstni dan je to podobno katastrofi. In te matere bi imeli že za osebe, s katerimi nekaj ni v redu.

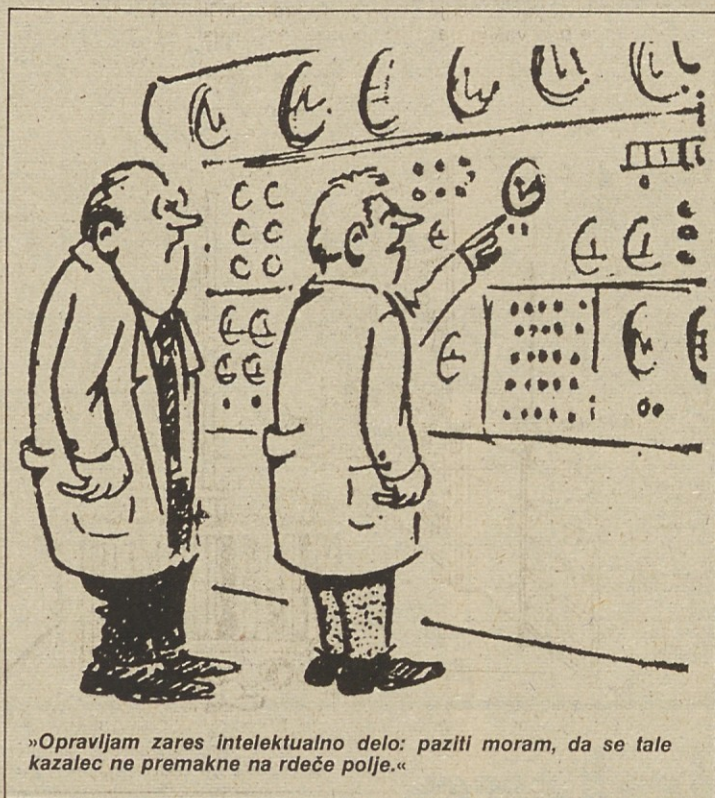
Tako »ni nekaj v redu« tudi z tistimi materami, ki občasno ne obdarujejo vzgojiteljic s kakšnim darilcem, ali pa jih ne spustijo iz vrste tam, kjer same delajo zato, da bi bile čim bolj na voljo njihovim otrokom. »Ustvarjam mesto za svojega otroka, je rekla neka mati, ki je kar bolna od takšne darilomanije in uslugomanije. Slišali smo tudi za novo navado: matere otrok, ki v vrtcu nastopajo za praznik, morajo prineseti šopek cvetja vzgojiteljici v znamenje hvaležnosti zato, ker je izbrala za nastop prav njihovega otroka (in da bi ga izbrala tudi prihodnjič). Da niti ne omenjamo osmega marca, ko kupujejo niti malo nadležna darila vzgojiteljicam in učiteljicam. Številne matere celo priznavajo, da se zadolžijo za ta praznik samo zato, da bi njihov otrok odnesel čim lepše darilo.

Seveda niso samo vzgojiteljice in učiteljice tiste, ki prejema darila. Prejemajo jih vsi: zdravniki, zobozdravniki, veterinarji, administrativni delavci... Seveda teh daril ne zahtevajo, toda tudi zavračajo jih ne. Kot je rekla neka naša sogovornica: »Vedno me je bilo sram odnesti karkoli zdravniku, ker sodim, da bi ga s tem užalila in bi bilo moje ravnanje podobno tragediji. Nasprotno pa je največja tragedija prav v tem, da jih to sploh ne žali, v kar sem se bila osebno prepričala.« Tudi natakar vam ne bo oprostil, če kršite pravilo napitnine in tudi v očeh frizerke boste izgubili ugled, če ji ne boste pustili kak stotak več (tako diskretno v žep).«

Kot da je med ljudmi potrjeno pojmovanje, da vsi ti ljudje ne prejema plače za svoje delo, temveč delajo brezplačno pa jih je potrebno zato posebej motivirati za delo.«

Kdo je tu največji krivec? Seveda tisti, ki darujejo, da ne rečemo podkupujejo. Morda je ta navada odraz splošne neljubeznivosti. Vzgojiteljice niso zainteresirane za materinski odnos do otrok, medicinske sestre so neljubeznive pa tudi zdravnik se lahko med površnim pregledom zmoti. »Drobna znamenja pozornosti« jih nekako spravijo v boljše voljo in niso samo bolj ljubeznivi, temveč tudi bolj odgovorno opravljajo svoje delo. In četudi ugotavljamo, da je ta grda navada nastala iz potrebe po ljubeznivosti in ustrežnejši uslugi, je vendar vse to nepravilno. Toda kljub vsemu to slepo spoštujejo.

In preden boste kupovali kristalne vaze, svilene šale, bomboniere in cvetje, da bi vaši otroci ne zaostajali za drugimi in, da bi zato nihče ob tem ne pomislil, da z vami nekaj ni v redu, le še enkrat vprašajte sami sebe: ali je z vami zares vse v redu?

»Opravljam zares intelektualno delo: paziti moram, da se tale kazalec ne premakne na rdeče polje.«

»Lulu, zdaj lahko greš: danes je tvoj prosti dan!«

»Nikakor nisem mogel razumeti, s katere strani naj ga naskočim.«

Iskra

Iskra-Industrija širokopotrošnih izdelkov, n. sol. o.,
TOZD-Tovarna antenskih naprav — Antene, n. sub. o.,
61360 Vrhnika, Idrijska 42

Od 12. 1. 1987 do 31. 3. 1987 nudimo

Ugoden nakup 15% popusta

vseh tipov anten in antenskega pribora.
Prodajamo na Vrhniki, Idrijska 42
Vse informacije lahko dobite na telefon 752-937, ali 752-616.

Planinska sekcija kranjskih DO Iskra

PLANINSKI OBVEŠČEVALEC

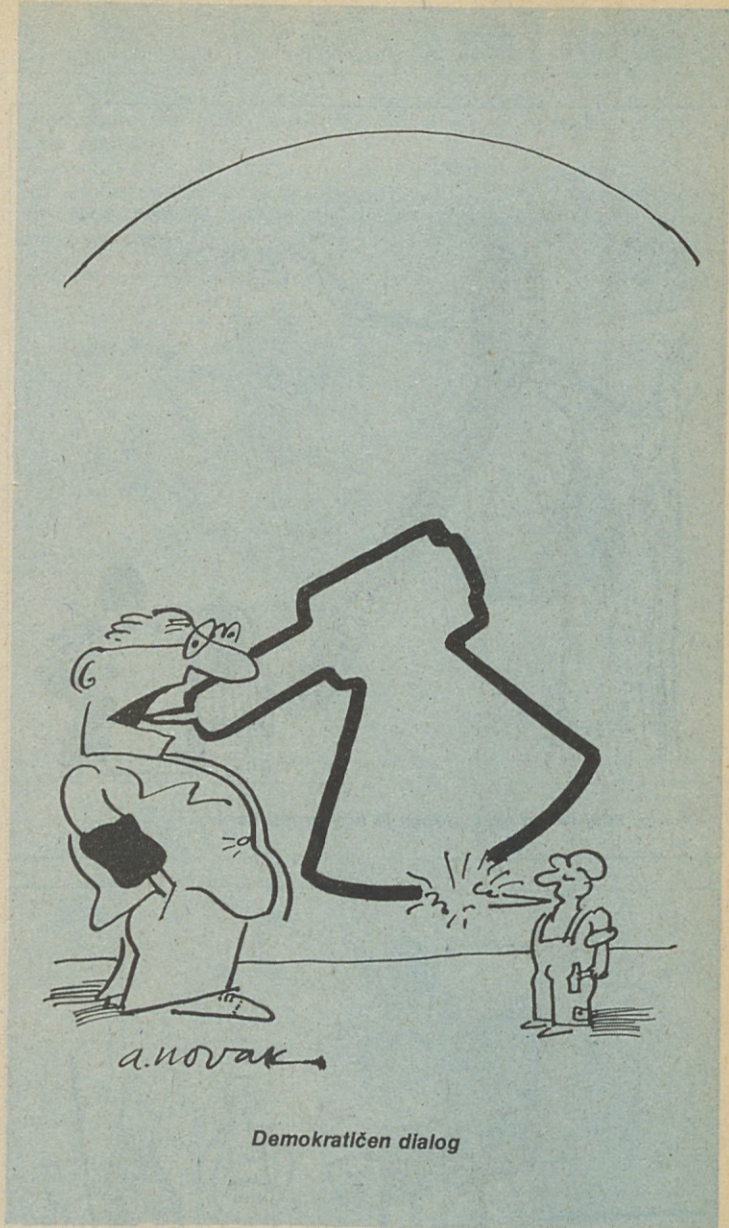
Zimski pohod na Porezen

Planinska sekcija DO Iskra Kranj bo priredila skupaj z matičnim PD Kranj v nedeljo 22. marca zimski pohod na Porezen, ki sodi v okvir tradicionalnih spominskih slavnosti na dogodke iz NOV.

S posebnim avtobusom se bomo ob 6. zjutraj odpeljali izpred hotela Creina. Izhodišče pohoda bo Petrovo brdo, od koder je na vrh Porezna (1622 m) dve uri zmerne hoje. Ob novem domu bomo postreženi s čajem, za jedačo pa naj vsak udeleženec poskrbi sam zaradi hudega dreva. Odhod avtobusa proti domu bo ob 14.

Za vodstvo bosta poskrbela vodnika Meta Šparovec in M. Čelik, ki iz izkušnje priporočata dobro zimsko opremo (smučarske palice, očala). Posebne prijave niso potrebne.

Planinski SREČNO!

						ISKRA	STROKOV- NJAK ZA ROMAN- TIKO	LISTNATO DREVO Z KOŠCI- ČASTIM SADOM	IGRA S KARTAMI	ANTON TROST	PRIPRAVA ZA NATI- KANJE	NEKDANJI VOJAK METALEC GRANAT
						AZUJSKA PALMA ZA PLETENJE						
						ORAČ						
						FRANC. ŽUPAN				TELUR		
						MATEMAT. VEGA				KDOR JE IZ ISTE KRAJA		
SESTAVIL RUDI MURN	SAHOVSKA IGRA	NEMŠKI MEŠCAN, FILOZOF	NIKOLA TESLA	UREDNIK PISANIC (FELIKS)	UNITED NATIONS NADAV		JUŽNOAM. GRM					
NEKDANJI VISOK KITAJSKI URADNIK									STAR.: ZALOST TRPLJE- NJE			
TISKARSKA ZVEZDA									IGRALKA MAC GRAW			
ENAKI ČRKI			FILMSKI IN TV SNEMALEC (SLAVO)				ISKRA	PEVSKI ZBOR				

Turni smuk na Komni

Prihodnji vikend, torej 28. in 29. marca, se bomo Iskrini ljubitelji turnega smučanja dobili na Komni. Izlet bosta vodila Petrač in Tonač, organiziral pa ga bo Lado. Več o izletu v prihodnji številki Iskre.

Lep turno-
smučarski pozdrav!

Iskra

ISKRA — glasilo delovnega kolektiva Iskra — SOZD elektrokovinske industrije — Ljubljana. Ureja uredniški odbor. Glavni urednik: Pavle Gantar, pomočnik glavnega urednika Miloš Pavlica, odgovorni urednik Dušan Željeznov, tehnični urednik Drago Pečenik. Izhaja tedensko — Rokopisov ne vračamo. — Naslov: Ljubljana, Gregorčičeva 23 telefon: 223-977. Priprava za tisk: DIC TOZD Grafika, Novo mesto. Tisk: ČTP Pravica — Dnevnik, TOZD Tiskarna Ljudske pravice, Ljubljana. Po mnenju sekretariata za informacije IS SRS je glasilo oproščeno plačila davka od prometa proizvodov.